

Fire mødte FC til en snak

STATUS: Forsvarschefen og fire ansatte satte hinanden stævne til en snak om Forsvarets tilstand anno 2017. Men hvad talte de om? ■

Side 4-6

Seahawk blev testet ved Færøerne

AFPRØVNING: "Man kan sige, at Seahawk og besætning er oppe i fuldt pensum i det fag, der hedder 'Nordatlanten', hvor vi tester, om helikopteren og besætning kan det, der skal til for at arbejde i det her område." ■

Side 16

Ph.D. om den gode danske soldat

VÆRNEPLIGT: Ny forskning søger at afdække, hvorfor værnepligten har overlevet i årtier trods tilbagevendende debat om nedlæggelse. ■

Side 20-21

F-16 drone-skydning til søs

TRÆNING: En ny måde at øve missilafskydninger fra F-16 har vist sig at være en succes for både Forsvaret og den civile skibstrafik. ■

Side 24-25

FORSVARSAVISEN

04

FORSVARET / FORDI NOGET ER VÆRD AT KÆMPE FOR

ÅRGANG 6 · JUNI · 2017

MANGE KOMMER STYRKET UD AF SELV DE HÅRDESTE OPLEVELSER

Det kan være svært for mange at forestille sig, at man kan tage i krig og komme styrket hjem. Men det er ofte tilfældet, siger militærpsykolog Julie-Astrid Galsgaard. Mød blandt andre veteran Ann-Christina Salquist i Forsvarsavisens tema om styrkede veteraner.

Læs Temaet på side 8-13

KORT NYT OM FORSVARET

Søværnet bidrog med to flagskibe på Baltops

BIDRAG: Den årlige flådeøvelse Baltops i Østersøen er netop overstået. Øvelsen, som foregik mellem den 5.-19. juni, inkluderede 14 lande med over 100 forskellige enheder på vandet og i luften. Forsvaret bidrog med blandt andet en Lynx-helikopter, fregatten Niels Juel og støtteskibet Absalon. Niels Juel agerede fjende til NATO's enheder under hele øvelsen, idet de udgav sig for at være en enhed fra det fjendtlige og fiktive land Bothnia. Absalon var derimod på "blå hold," der repræsenterede NATO-styrken. Begge danske skibe havde rollen som flagskib, hvilket vil sige, at de ledte hver deres styrke. Desuden deltog Søværnets Taktiske Stab samt enheder fra Flyvevåbnets Air Control Wing og Joint Datalink Operations Centre (JDLOG) i øvelsen. Det er 45. gang, at der afholdes Baltops i Østersøen. ■ /JKR

Blåt stempel til NATO-hovedkvarter i øst

POLEN: Multinational Corps Northeast har den 14. juni fået det blå stempel som regionalt NATO-hovedkvarter på højt beredskab og har fået det fulde ansvar for landoperationerne på NATO's nordøstlige flanke. Hovedkvarteret ligger i Szczecin (Stettin, red.) i det nordvestlige Polen og er bemannet med 400 soldater, hvoraf 45 er danskere. NATO-certificeringen er kulminationen på øvelse Saber Strike 2017, hvor Multinational Corps Northeast har bevist, at hovedkvarteret kan føre op til fem divisioner og 20 støtteenheder. Under øvelsen bestod Multinational Corps Northeast også opgaven med at lede NATO's styrker på højt beredskab, hvis en konflikt skulle opstå i korpsets ansvarsområde: Litauen, Letland, Estland, Polen, Ungarn og Slovakiet. ■ /SW

Den lederuddannelse, du får i Forsvaret, er guld værd i det civile erhvervsliv, mener adm. direktør, John Buur Christiansen. Læs side 30-31

INDHOLD

Kort nyt

SIDE 2-3

Interview:

Debat mellem fire ansatte og forsvarschefen

SIDE 4-5

Indland

SIDE 6

Set udefra

SIDE 7

Tema:

Styrkede veteraner

SIDE 8-13

Udland

SIDE 14-19

Forskning og analyse

SIDE 20-22

Sport og sundhed

SIDE 23

Arbejdspladsen

SIDE 24-27

Kultur og identitet

SIDE 28-29

Med andre øjne

SIDE 30-31

Bagsiden

SIDE 32

Skriv til

Hvis du har ris, ros, debatindlæg eller en god idé til en historie i avisen, så skriv endelig til redaktionen på forsvarsavisen@mil.dk. Vi glæder os til at høre fra dig. ■

NYHEDER FRA IND- OG UDLAND

Veteranen Jens, der blev skudt i Bosnien og er lam i benene, prøver en særlig type vandski. Den markante tan line på Jens' arme skyldes, at han håndcyklede fra Washington, for at deltage i Warrior Week. Foto: M.T. Sørensen.

Danske veteraner til Warrior Week i Virginia, USA

SPORT: Som de første ikke-amerikanere har skadede danske veteraner deltaget i en Warrior Week i USA. Det foregik i Virginia Beach i den første uge af juni. Warrior Weeks er en række årligt tilbagevendende begivenheder, der er arrangeret af organisationen United Service Organisation (USO). Warrior Weeks afholdes for at give skadede veteraner og deres familier anerkendelse for deres indsats og ofre gennem aktiviteter, hvor veteranerne og deres familier kan være sammen. De danske veteraner deltog blandt andet i skydning, dybhavsfiskeri, kampsport, surfing, faldskærmsudspring og ridning, ligesom de kunne deltage i flere koncerter med store amerikanske kunstnere.

”Det var vanvittigt stort og en fantastisk oplevelse med fede arrangementer. Det var godt, at det ikke var konkurrencer, men ting man kunne være sammen om. Vi blev rigtig godt modtaget af amerikanerne, som var glade for, at vi var der og var meget interesserede i at høre om os og vores skader,” fortælle Ronnie, som er psykisk skadet. Turen til USA var arrangeret af den private forening Veteranskytterne, som også selv har skaffet penge til turen, hvor i alt 56 veteraner og pårørende deltog. Under Warrior Week havde de danske veteraner besøg af blandt andre forsvarsminister Claus Hjort Frederiksen og viceforsvarschef generallojtnant Per Ludvigsen. ■ /AVF

Vagtskifte i Kuglegården

CHEFSKIFTE: Kuglegården på Holmen var den historiske ramme, da Udviklings- og Koordinationsstaben (UK-staben) i Værnsfælles Forsvarskommando skiftede chef. Forsvarschef general Bjørn Bissrup beordrede kontreadmiral Finn Hansen på pension, mens kontreadmiral Frank Trojahn vendte tilbage til Holmen efter fire år som chef for Søværnet. Ceremonien for Finn Hansen blev formentlig den sidste af sin karakter for en søofficer på Arsenaløen. Kuglegården er solgt til en privat investor, og Forsvaret forlader de historiske bygninger i år. Kongeportens gitre blev åbnet, og uden for i havnebassinet ventede en kongelig chalup, som sejlede den pensionerede kontreadmiral og gemalinde til Nordre Toldbod. Finn Hansen begyndte sin karriere i de slagkraftige motortorpedobåde og nåede i sin tjenestetid at være chef for Søværnet, Forsvarets Materieltjeneste, Forsvarets Efterretningstjeneste, Operationsstaben og altså til sidst UK-staben. ■ /LBV

Ny chef for Marinestaben

CHEFSKIFTE: Ved en ceremoniel overdragelse på Flyvestation Karup overtog kontreadmiral Torben Mikkelsen torsdag d. 1. juni stillingen som chef for Marinestaben fra kontreadmiral Frank Trojahn. Her benyttede Torben Mikkelsen, der er tidligere chef for Søværnets Taktiske Stab, lejligheden til at udtrykke forståelse for, at mange medarbejdere i Søværnet har været presset under og efter strukturomlægningen.

”På første dag som chef i et nyt job, bliver man måske mødt med en forventning om, at nu skal der gennemføres fem nye tiltag. Jeg lover, at jeg vil drikke ud først, men jeg lover også, at jeg kun vil gennemføre de ændringer, der giver mening,” sagde Torben Mikkelsen i sin tale. Han fremlagde ved samme lejlighed sine visioner for den rekruttering og fastholdelse af medarbejdere, der skal skabe et endnu stærkere søværn. Torben Mikkelsen blev ved samme lejlighed udnævnt til kontreadmiral. ■ /AJH

Danmarks største tattoo er klar igen

OPLEVELSE: Lørdag den 1. juli kan du opleve tattoo på Brundlund Slot i Aabenraa, som har inviteret Dario Campeotto som årets solist. Sønderjysk Tattoo har eksisteret siden 1974, hvor der hvert år kommer cirka 1.500 tilskuere til det idylliske slot. Året tattoo byder på optrædere af blandt andre Søværnets Tamburkorps, Dansk Løsen 1. Artilleriafdeling, Eksercits Kommando Rosenborg, Aabenraa Pipes and Drums, Den Sønderjyske Garde, Aabenraa Skoleorkester og Aabenraa Brass Band. Derudover vil der være besøgende korps fra Ukraine, Italien og Holland. Du kan læse mere på Facebooksiden ”Sønderjysk Tattoo” eller www.intmiltattoo.dk. ■ /BB

Ammunitionsrydderne har ekstra travlt

FOTO: POLITI/EOD

Håndgranat af typen Mills, som blev brugt under Anden Verdenskrig til nærkamp. Denne type granat er blandt det ammunition, der er indleveret mest af.

Store mængder sprængstoffer også blevet indleveret

Geværgranat, beregnet til panserbekæmpelse inden for 100 m. Granaten spændes på piben af et gevær og udskydes ved hjælp af en særlig patron. Denne er ligeledes indleveret til Politi.

Lige nu gennemfører Politi en såkaldt frit-lejde aktion. Det har givet Forsvarets ammunitionsryddere ekstra meget at se til.

AF CELINE LA COUR / VFK

EOD Ammunitionsrydningstjenesten - også kendt som Explosive Ordnance Disposal (EOD) - får i øjeblikket indsamlet ekstra mange ulovlige våben, våbendele, ammunition og sprængstof. Det sker i anledning af politiets frit-lejde aktion, som tillader, at man straffrit kan aflevere ulovlige våben, våbendele, sprængstof og ammunition på landets politistationer i hele juni måned.

Når Politi får indleveret våben såsom granater eller sprængstof, overleverer de det til EOD så hurtigt som muligt, så EOD kan destruere det eller nedflytte det til bortsprængning.

”Vi har haft mere travlt under frit-lejde aktionen, end vi har til nytårsaften, når vi indsamler ulovligt fyrværkeri, og det siger altså noget,” siger Kim, som er vagthavende ammunitionsrydder.

Politi oplyste den 12. juni, at der i de første ni dage af aktionen var blevet indsamlet over 1600 genstande. Heriblandt var der 320 tilfælde med sprængstof og betydelige mængder ammunition.

”Vi forventer at få indleveret mindst lige så meget de næste par uger, indtil aktionen er slut,” siger ammunitionsrydderen Kim. Ovenfor er vist billeder af nogle af de genstande, som han og hans kolleger allerede har fået fra politiet. ■

De dødbringende kvinder *Læs mere på side 32*

Første kvindelige dirigent

MUSIK: Slesvigske Musikkorps (SMUK) har netop ansat den første kvindelige dirigent i Forsvaret. Den 38-årige Susanne, der er uddannet i musikledelse fra Det Kgl. Danske Musikkonservatorium, skal således stå på SMUK’s dirigentpodium de kommende tre år. Og hun ser frem til opgaven. ”Det bliver mega spændende, og jeg glæder mig meget. Jeg håber, jeg kan være med til at bibeholde og videreudvikle orkestrets gode lyd. Jeg arbejder meget med, at musikken hele tiden skal lyde godt, og at der ikke må gå ”hverdag” i den,” siger Susanne. ■ /BB

KOMMENTAR

eFP handler om fred i vores baghave

Under NATO-topmødet i Warszawa i juli 2016 besluttede stats- og regeringscheferne enstemmigt, at NATO skulle etablere en såkaldt ”fremskudt tilstedeværelse” i de baltiske lande og Polen.

For Danmark betyder det, at vi fra januar 2018 vil have cirka 200 soldater udsendt til Tapa i Estland. Her vil styrken indgå i en multinational bataljonskampgruppe sammen med britiske og estiske soldater.

Den ”fremskudte tilstedeværelse” (Enhanced Forward Presence (eFP)) adskiller sig fra mange andre operative opgaver, Forsvaret har deltaget i gennem årene, ved at være præventiv. Vi er ikke til stede for at uddanne eller kæmpe – vi markerer, at vi er en del af NATO, og at vi som en del af NATO vil forsvare vores alliancepartnere.

Den fremskudte tilstedeværelse skal således utvetydigt demonstrere NATO-landenes solidaritet samt understrege viljen til at beskytte NATO-landenes befolkninger og territorier mod enhver aggression.

Er en sådan opgave virkeligt nødvendig? Mit svar er et utvetydigt JA! Ifølge trusselsvurderingen fra Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) har Rusland de seneste år styrket sin landmilitære kapacitet i det vestlige Rusland. Det er blandt andet kommet til udtryk ved et højere aktivitetsniveau i området - herunder Østersøen - samt i oprettelsen af tre nye russiske divisioner i 2016.

Men hvis eFP skal virke præventivt, skal NATO-enhedernes evner også være troværdige. Derfor er fokus i uddannelsen af det danske bidrag netop også på evnen til at kunne gennemføre kampoperationer i rammen af en multinational bataljonskampgruppe. På den måde viderefører det den uddannelse, som Hæren har gennemført gennem de seneste par år i rammen af den danske bataljonskampgruppe, der indgår i NATO’s VJTF (Very High Readiness Joint Task Force).

FE vurderer, at der ikke er en direkte trussel mod det danske bidrag. Truslerne er derimod blandt andet spionage, cyberkriminalitet, påvirkningskampagner og lignende aktiviteter, der kan have til formål at bringe det danske bidrag i miskredit. Soldaterne skal således lære at begå sig i et mismask af mere eller mindre konkrete trusler. Uddannelsen fokuserer derfor blandt andet på sikring af militære oplysninger, på at soldaterne og de pårørende sikrer deres private oplysninger på internettet bedst muligt, og på at soldaterne får en forståelse for den lokale kultur og på den måde kan tilpasse sig de lokale vilkår og ikke uforvarende inviterer til spredning af negative historier og rygter.

NATO er hjørnestenen i dansk sikkerhedspolitik. Vi deltager ikke kun i denne mission for at vise solidaritet og for at tage vores del af opgaven. Vi deltager, fordi det er en hel essentiel del af at sikre fred og stabilitet i Danmarks nærområde. I vores egen baghave.

Steen Wegener
oberstløjtnant,
chef I/GHR

KOLOFON FORSVARS AVISEN

Foto: GSE/GHR

UDGIVES AF:
Værnsfælles Forsvarskommando / VFK

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR
Generalløjtnant Per Ludvigsen
Viceforsvarschef

REDAKTØR:
Birgit Baunehøj - baunehoj@mail.dk

KOMMUNIKATIONSSEKTIONEN
Værnsfælles Forsvarskommando
Danneskiold-Samsøes Allé 1
1434 København K
www.forsvaret.dk

DISTRIBUTION: Send evt. spørgsmål
til forsvavsavisen@mail.dk

TRYKKERI: Rosendahls - Schultz
TRYK ISSN 2245-957X
ONLINE ISSN 2245-9588

FORSIDEFOTO: Anders Fridberg
Redaktion afsluttet 10. maj 2017
Copyright Forsvaret 2017

Kilder i Forsvarsavisen kan optræde med fuldt navn eller anonymiseres ved at bruge enten for- eller efternavn. Dette er aliedt af anbefalinger fra Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) om en mulig sikkerhedsrisiko for nogle personelgrupper, hvis de står frem på en måde, så de let kan identificeres.

OPLAG: 26.000

LAYOUT: Bjarne Valdemar Jensen

FORSVARSCHEFEN MØDTE FIRE ANSATTE TIL EN SNAK OM FORSVARETS TILSTAND

AF LARS BØGH VINTHIER, FOTO SIGNE RYBORG / VFK

DIALOG

Roadshow er de blevet kaldt, og ser man på formen af tjenestestedsbesøgene, er navnet passende. Fra Oksbøl på den jyske vestkyst til Frederikshavn i Nord og Vordingborg i Øst – for bare at nævne nogle af stederne – hvor forsvarschefen, general Bjørn Bissrup, på klassisk vis er blevet briefet af cheferne om arbejdspladsernes øjeblikkelige situation. Han har været på traditionel rundtur og mødt nøglepersonel, og hver gang er det sluttet med en samling af alle ansatte, hvor generalen har præsenteret sit personlige syn på tingenes tilstand. Efterfølgende har der været mulighed for at stille spørgsmål.

På Antvorskov Kaserne i Slagelse valgte forsvarschefen efter stormødet at sætte sig ind i officersmessens bløde stole og tale med fire ansatte – en officer, en befalingsmand, en fra konstabelgruppen og en civil ansat – for at høre, hvad de synes om Forsvarets tilstand anno 2017. Det blev en god og lang snak.

”Jeg er blevet taget godt imod, og selv om nogle måske er tilbageholdende, når det kommer til at tage ordet i store forsamlinger, har der alligevel været en god debat, og der har været mod til at rejse kritiske spørgsmål. Det har været godt givet ud at bruge tid på,” indleder Bjørn Bissrup snakken i officersmessen.

Forsvarschefen beretter videre om, at han bestemt ikke har oplevet et forsvar, der hænger i laser, men at han selvfølgelig er blevet konfronteret med en række kon-

krete sager og problemer fra engagerede medarbejdere om, at det er svært at få tingene til at hænge sammen:

”Der er travlt, nogle steder mere end andre. Og det er først og fremmest, fordi opgaverne er blevet flere,” lyder det fra generalen.

Godt med roadshow

Seniorsergent Kenneth, der er administrativ befalingsmand og som bataljonens myndighedsbefalingsmand dagligt beskæftiger sig med personalesager, siger:

”Dit roadshow er godt, for det er vigtigt at lytte til os nede på bunden. Vi får flere opgaver. Vi er her ikke på grund af lønnen, men fordi vi finder mening med arbejdet. For os er det ét forsvar, et fælles forsvar. Men jeg hører altså ofte, at afstanden til styrelserne er for lang. Der er eksempler på, at værnepligtige ikke får et svar fra Forsvarsministeriets Personalestyrelse (FPS).”

Kasernemester Bo har siden 2006 haft ansvaret for vedligeholdelsen, og han supplerer:

”Vejen er blevet lang fra os og op til toppen i Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse (FES) i Hjørring. For eksempel er indkvarteringen for vores værnepligtige HBU-soldater i forfald. Når vi snakker fastholdelse og rekruttering, er det trist, at jeg gang på gang må melde tilbage til Kenneth, at midlerne er begrænsede til vedligeholdelse, og at indkvarteringsfaciliteterne langsomt forfalder,” lyder det fra kasernemesteren.

Til det svarer forsvarschefen: ”Nu skal vi passe på ikke at gøre alt generelt. Jeg tror, at de ansatte i styrelserne

Jeg har på min tur konstateret, at Forsvaret nogle steder måske burde have prioriteret anderledes.

Bjørn Bissrup

går på arbejde hver dag og siger til sig selv, at de vil gøre det så godt som muligt.” Han fortsætter:

”I alle de år jeg har været her, har det været sådan, at vi har været nødt til at prioritere og tage hensyn til, hvad vi har råd til. Det gælder personel, materiel eller økonomi. Spørgsmålet er så, om vi er gode nok til den prioritering? Og nej, det er vi nok ikke.”

”Jeg har på min tur konstateret, at Forsvaret nogle steder måske burde have prioriteret anderledes, for eksempel på kaserneområdet, hvor vedligeholdelsen nogle steder er så ringe, at man burde have brugt penge fra andre områder til at udbedre forholdene. Ringe kaserner går ud over alle i hverdagen. Det skader rekrutteringen.”

Samtidig advarer forsvarschefen mod bare at brokke sig generelt over styrelserne.

”Det er nok rigtigt, at organiseringen spiller ind, men jeg tror også, at den er gal med den awareness, som der skal til.”

”Jeg savner, at nogen tager initiativ i de konkrete sager og fortæller for eksempel Forsvarsministeriets Personalestyrelse (FPS), at det her ikke er godt nok. Jeg har en forventning om, at nærmeste leder eller chef træder i karakter og handler.”

Forskellig løn til samme job

Korporal Martin har en anden konkret sag på hjerte. Samtidig med, at han er forsyningshjælper i 1. Bataljon, har han fået lov at tage en civil lager- og logistikuddannelse. Efter 15 ugers kursus fordelt på 18 måneder får han merit for tre års uddannelse. Det er han glad for, men desværre bliver han

Forsvarschef general Bjørn Bisserup har siden tiltrædelsen i januar besøgt tjenestesteder over hele landet samt nogle af missionerne i udlandet. Målet har været at få et mere præcist øjeblicsbillede af tilstandene i hele Forsvaret, og netop dette var emnet for diskussion, da generalen mødte fire ansatte på Gardehusarkasernen i Slagelse, som et af de sidste steder på turen.

hverken nu eller bagefter lønnet som faglært i modsætning til kollegaerne i Flyvevåbnet og Søværnet. Hvorfor hænger Hæren efter, vil han gerne vide.

Umiddelbart er forsvarschefen overrasket: "Det er nyt for mig. Og en lidt skidt situation. Så det vil jeg se nærmere på. Men ellers er du et godt eksempel. Hvis man i 1. Bataljon kan få sådan noget til at hænge sammen og give dig kompetencer, som stiller dig bedre både her og i det civile, hvis du en dag forlader Forsvaret, så hvorfor ikke også andre steder."

Eksemplet får Kenneth til at fortsætte snakken om rekruttering og uddannelse. Selv var han 36 år gammel, da han blev befalingsmand og har undervejs taget en bachelor på et seminarium. Alt sammen grundet CU (optjening til civiluddannelse, red.). En ordning, som nu er afskaffet.

"Vi mangler cirka 10 procent af nøglepersonellet. Vi mangler i dag sergenter og premierløjtnanter. Vi har afskaffet CU, som var en gulerod. Det var det, der gjorde, at jeg for eksempel blev. Sidste år uddannede vi 12 infanterikampkøretøj-kommandører - ingen af dem er tilbage i dag. Det er vanvittigt dyrt. Hvis vi havde haft CU'en, havde vi måske beholdt nogle. Og det samme med de værnepligtige. Jeg har værnepligtige, som ikke har råd til at gå på sergent-skole, fordi det foregår på SU. De rigtig gode får vi ikke."

Ifølge Bjørn Bisserup var CU ganske rigtigt godt men også dyrt. I princippet kostede det en uge per måned, vi tjente.

"Jeg tror ikke på en genindførelse af CU,

men man kan godt overveje, hvad det er for kompetencer, man får i Forsvaret. Hvad er det, vi giver soldaterne med herfra, som de kan bruge civilt, og som gør det mere attraktivt at være i Forsvaret," siger han.

"Soldater som du og jeg er en saga blot," siger han til seniorsergent Kenneth og fortsætter:

"Vi begyndte som konstabler og har været her hele livet. I dag "shopper" folk mere. Men jeg er enig i, at vi skal prøve at fastholde folk i specialiststillinger, som er dyre i uddannelse. Vi kan give dem en ordentlig arbejdsplads, men det bliver aldrig lønnen, vi kan konkurrere på. Her skal være sjovt at være, opgaverne skal give mening. For de unge er det vigtigt, at det vi laver giver mening."

Fastholdelse og rekruttering

Kaptajn Henrik er sagsbehandler, ny i stillingen og ved at lære HR-området at kende. Han har dog ligesom Kenneth mærket problemerne med fastholdelse og rekruttering:

"Lige nu har vi akut mangel på kvalificerede sergentelever," lyder det fra Henrik.

Til det svarer Bjørn Bisserup:

"I 2006 var vi truet af officersmangel. Så lavede man et ekstra stort hold. De kom ud i 2013. Et hold på 140 premierløjtnanter, som vi ikke havde job til. For konjunkturerne havde ændret sig. Jeg forstår godt problemet her og nu, men det er ufattelig svært at forudse, og vi kommer til at have is i maven."

Ingen diskussion om Forsvaret uden at berøre det kommende forsvarsforlig. Fra

Indkvarteringen for vores værnepligtige HBU-soldater er i forfald. Når vi snakker fastholdelse og rekruttering, er det trist.

Kasernemester Bo

kaptajn Henrik lød følgende bekymring:

"Er der ikke en fare for, at det "substantielle løft", som vi er blevet lovet, skal bruges til at lappe huller med? Vi skal finde besparelser for 600 millioner kroner (budgetanalysen, red.), og der kommer flere opgaver."

Til det svarer forsvarschefen:

"Hvis budgetanalyserne ikke løser problemerne med underfinansieringen - de regninger, som ikke er betalt - så bliver de penge fundet på en anden måde. Og hvis du spørger mig, så vil jeg sige til politikerne: Jeg vil hellere have, at der bliver lavet en tilstrækkelig prioritering, det vil sige at der er noget, vi ikke skal have, så resten hænger sammen."

Bliver Tordenskjolds soldater fra Gardehusarregimentet og Livgarden belastet yderligere på internationale missioner og NATO-beredskaber? Er der for få HBU'ere? Hvad med budgetanalysen? Skal vi have flere værnepligtige? Og hvad skal vi egentlig i Baltikum? Emnerne var mange, og diskussionen fortsatte langt over den afsatte tid.

Den levende diskussion vidnede om, at mange emner optager såvel generalen som medarbejderne, samt at Forsvarets opgaver er mange og mangeartede. Forsvarschef Bjørn Bisserup sluttede det sene eftermiddagsmøde af med at takke for engagementet, og han lovede at opfordre politikerne til at prioritere mellem opgaverne.

"Hvis der ikke er økonomi til det hele, så skal noget væk, så resten hænger sammen. Jeg synes også, at de nye penge, der kommer (med forliget, red.), skal bruges til at gøre Forsvaret større." ■

Stephanie i midten med sin veninde Sophia på venstre side og Lillian Knærkegaard fra Feltposten på højre side.

STEPHANIE TAKKER UDSENDTE SOLDATER

Den 18-årige Stephanie har sendt 33 pakker til danske soldater i Afghanistan og 29 til Kosovo. I hver pakke er der et håndskrevet brev og et billede af Dannebrog. Inspirationen fik hun under et besøg i USA.

TEKST OG FOTO: CELINE EMMA LA COUR / VFK

VÆRDSAT

”På vegne af hele det danske folk. Tak for jeres indsats.”

Sådan lyder teksten under et billede af Dannebrog, der er en del af de pakker, som den 18-årige Stephanie har taget initiativ til at sende til udsendte danske soldater.

Hun har arbejdet på at færdiggøre gaverne til soldaterne hver eftermiddag og aften i tre uger, og det har været hårdt arbejde men det hele værd, siger hun. Hun sidder ved sit spisebord i hjemmet i Brande sammen med en veninde. De tager en pause efter at have pak-

ket de 62 gaver ind og samlet dem i kasser, som de senere på dagen skal aflevere som feltpost på Flyvestation Karup.

Amerikansk inspiration

Ideen til gaverne fik Stephanie, da hun i 2016 var på sprogrejse i USA. Her besøgte hun delstaten Virginia og mindesmærket Pentagon Memorial. Ved mindesmærket lagde hun et kort og nogle små danske flag til ære for de omkomne ved angrebet på World Trade Center i 2001, og det bemærkede et ældre amerikansk ægtepar og deres to børnebørn. De faldt i snak, og det viste sig, at ét af nav-

nene på mindesmærket tilhørte ægteparrets afdøde søn. De talte også om, hvor meget amerikanere går op i at takke og støtte udsendte soldater. Børnehaver og skoler bruger tid på at tegne tegninger og skrive breve til de udsendte, og i små og store byer holder de mange steder parader for hjemvendte soldater.

”Det var rørende at høre om deres oplevelser. Jeg synes, det er meget inspirerende, at de gør så meget ud af det i USA, og det kan vi lære noget af herhjemme. Så jeg tænkte, at jeg ville gøre noget for vores egne soldater, når jeg kom hjem,” fortæller Stephanie.

Nervøs for reaktionen

Stephanie fortæller, at hendes klassekammerater var overraskede over, at hun havde brugt så meget tid på gaverne.

”Jeg var lidt nervøs for, hvordan folk ville reagere, for der er jo mange modstandere af, at vi udsender soldater til fremmede lande. Men da de fandt ud af det, fik jeg faktisk rigtig meget positiv feedback. Folk blev selvfølgelig overraskede, fordi det ikke er noget, man gør så meget herhjemme og især ikke, når man ikke selv er pårørende,” fortæller Stephanie.

Hun håber, at gaverne kan give de udsendte soldater en følelse af, at

de også gør en forskel for folk, som ikke kender dem, men som stadig er taknemmelige over deres indsats.

”Jeg har lavet gaverne på vegne af det danske folk. Det er vigtigt, at der er nogen, som viser soldaterne, at der er flere, som tænker på dem herhjemme, end de lige tror. Det, de gør, er jo også på vegne af hele det danske folk. Hvis de ikke havde gjort det, er det jo ikke sikkert, vi kunne leve det fredelige liv, vi lever i dag,” siger Stephanie. ■

Læs mere om feltpost på forsvaret.dk > Viden om > Udland > Post til udsendte

SÅDAN REAGEREDE SOLDATERNE I KOSOVO

Foto: Seniorsergent Kim

Stephanie på 18 år har ikke umiddelbart nogen forbindelse til Forsvaret. Alligevel brugte hun tre uger på at lave 62 gaver til udsendte soldater i Afghanistan og Kosovo. Det betyder meget for soldaterne at blive mindet om, at man tænker på dem i hjemlandet.

AF CELINE EMMA LA COUR / VFK

TAKNEMMELIGHED

”Vi er meget benovede over, at der sidder en pige hjemme i Danmark og tænker på nogle vildt fremmede danske soldater nede i Kosovo. Man kan jo godt indimellem føle sig lidt glemt,” siger Kim, som er udsendt til Kosovo.

Derudover skrev han nedenstående i en mail, efter at have modtaget pakkerne fra Stephanie og fordelt gaverne mellem soldaterne:

”Så har vi fået åbnet de fremsendte pakker fra Stephanie.

Det vakte stor opsigt og jubel, da de første pakker blev åbnet, men da soldaterne begyndte at læse det vedlagte brev, blev der helt stille.

Da jeg selv læste brevet, fandt jeg ud af, hvorfor folkene pludselig blev så stille.

Det er et storslået brev, hvor det kan være svært at finde ord for alle de følelser, som Stephanie giver udtryk for.

Efterfølgende talte jeg med flere af mine folk om gaven og brevet, hvor flere gav udtryk for, at

det var som om brevet og gaven var personligt til dem.

Umiddelbart efter uddelingen af gaverne var der straks forslag til, hvordan vi hernede fra kunne takke Stephanie for den fine gave, men også for de meget rørende ord, som fyldte meget hos de enkelte soldater.

Flere af os undrer os over, at en

helt fremmed hjemme i Danmark havde så store tanker og følelser for de job, vi udfører herude under fremmede himmelstrøg.”

I Kosovo har de danske udsendte nu nedsat et udvalg, der skal finde på en måde at takke Stephanie for gaverne på. ■

SAGT & SKREVET OM
FORSVARET

Danmark skal med
i missilskjold

”Vi kan rent ud sagt ikke forsvare os selv lige nu, men med en aktiv deltagelse i område-luftforsvaret vil det være muligt at udvide vores strategiske rolle og blandt andet sikre, at vi kan sende forstærkninger til de baltiske lande i tilfælde af krig. Vi kan sikre adgangen til Østersøen. Det har vi svært ved nu.”

Ole Kværnø fra Forsvarsakademiet til overvejelser om, hvorvidt Danmark i forbindelse med det kommende forsvarsforlig skal afsætte penge til at investere i et områdeluftforsvar og i NATO's europæiske missilprogram.

Fyns Stiftstidende

7. juni 2017

To procent af BNP er
misvisende målestok

”Politikere kan godt lide at sætte tal på et mål. Det er så let. Men i virkeligheden er det langt mere kompliceret. Hvert europæisk NATO-lands forsvar er forskelligt. Udgifter til forsvaret afhænger af økonomi og af trusselsbilledet i nabolaget. I Øst- og Nordeuropa ses Rusland som en trussel. I Sydeuropa er det mere flygtninge og terrorisme.”

Stanley Sloan, amerikansk NATO-ekspert, vedrørende kravet om, at alle NATO-lande skal bruge mindst to procent af deres bruttonationalprodukt på militær.

Information

24. maj 2017

Våbenkapløbet er tilbage
– i cyberspace

”I konventionel krigsførelse kan man følge troppebevægelserne ved grænsen. Det, der kendetegner cyberkrigsførelse, er, at der ikke er nogen forberedelsestid. Vi ved ganske enkelt ikke, hvad de andre har i arsenalet, eller hvor godt det er. Og fordi alting er så uklart, skal man i princippet være klar til alle mulige skridt lige nu, og det skaber dette våbenkapløb og behovet for også at udvikle offensive kapabiliteter.”

Dorthe Bach Nyemann, forsker i cyberkrigsførelse ved Forsvarsakademiet, om truslerne i cyberspace efter det store globale cyberangreb i maj.

Politiken

21. maj 2017

Danmark skal tage
ansvar i usikker verden

”Verden er blevet mere usikker med blandt andet Ruslands aggressive kurs, Brexit og USA's nye kurs på flere emner. Derfor skal Danmark tage ansvar. Det vil regeringen gøre noget ved for eksempel ved at øge forsvarsudgifterne. Men vi vil også imødegå russisk cyberkrigsførelse og gøre en større indsats i nærområderne, og vi styrker indsatsen med at forhandle et godt resultat hjem for Danmark i Brexit-forhandlingerne.”

Udenrigsminister Anders Samuelsen (LA) om regeringens nye udenrigs- og sikkerhedspolitiske strategi for 2017-2018, hvori Rusland spiller en hovedrolle.

Onlinemediet Ofli.dk

14. juni 2017

KLUMME

Af **Christian Brøndum**
journalist

Europas skæbne
i egen hånd

De amerikanske kampvognsbesætninger fra -vistnok - 11th Armored Cavalry Regiment var på ekstremt højt beredskab hver eneste dag. Få minutters kørsel fra grænsen til Østtyskland, ikke så langt fra Fulda-åbningen, skulle de amerikanske kampvognsbesætninger tage det første stød, hvis Warszawapagtens kampvogne pludselig forvandlede den Kolde Krig til en varm og væltede ind gennem passene ved Fulda i det sydlige Vesttyskland. Fra observationsposter langs grænsen holdt de øje med eventuelle troppebevægelser på den anden side af Jerntæppet, der delte Europa.

Sammen med et par andre danske journalister besøgte jeg engang i begyndelsen af 1980'erne nogle af de amerikanske tropper ved Fulda, som skulle forsvare Europa. Vi sejlede også med hangarskibet John F. Kennedy, besøgte en Phantom-eskadrille og NATO-hovedkvarteret i Italien - og altså panserregimentet i det sydlige Vesttyskland, hvor sovjetiske tropper stod lige på den anden side af grænsen.

Men med skam at melde gjorde den amerikanske tilstedeværelse med titusindvis af soldater ikke det store indtryk på os. Så vidt jeg husker, skrev jeg ikke vældig meget - om noget - om hvorledes den amerikanske sikkerhedsgaranti til europæerne blev udmøntet i praksis gennem NATO-alliancen. For vi tog, nonchalant, den amerikanske tilstedeværelse for givet.

Efter NATO-topmødet i maj, hvor den amerikanske præsident Donald Trump understregede, at europæerne skal investere mere i deres eget forsvar, og hvor han undlod at nævne NATO's artikel 5 - den såkaldte musketéred - er der kommet gang i diskussionen, om hvorvidt man stadig kan tage den amerikanske sikkerhedsgaranti for givet. Den tyske kansler, Angela Merkel, har konkluderet, at europæerne ikke længere fuldstændigt kan regne med andre - det vil sige USA. Tiden er inde til, at europæerne må tage ansvaret for deres egen skæbne, fastslog hun.

Ude i Europa stiger derfor interessen for et fælles EU-forsvar. Her har Danmark som bekendt et forsvarsforbehold, som forhindrer dansk deltagelse. Siden Anden Verdenskrig har dansk sikkerhedspolitik bygget på NATO og på visheden om amerikansk og britisk militær opbakning - som der altså nu er skabt tvivl om. Sjældent har der været så stort behov for at diskutere dansk forsvars- og sikkerhedspolitik som i disse måneder, hvor det næste forsvarsforlig også snart skal forhandles.

Regeringen har længe bebudet et “substantielt løft” af forsvarsbudgettet. Som det internationale landskab tegner sig, må man formode, at der vil vise sig et flertal bag dét forslag. Hvor meget ekstra og i hvilket tempo står tilbage at se efter sommerferien. Men snakken går om en model med en gradvis forøgelse af forsvarsbudgettet, hvor Danmark hæfter sig på eksempelvis en tysk stigningstakt. Hvad den bliver, ved man sikkert først efter det tyske valg til forbundsdagen den 24. september. I indeværende år stiger det tyske forsvarsbudget ifølge kansler Merkel med otte procent. Oversat til dansk: Små to milliarder ekstra. Om året.

Usikkerheden om særligt Ruslands hensigter efter annekteringen af Krim har fornyet debatten om forsvaret af dansk territorium, selv om de færreste tror, at Rusland vil gribe til militære magtmidler over for Danmark eller andre NATO-lande. Men en vis nervøsitet har bredt sig i Norden. Værnepligten genindføres i Sverige, i Norge er kvinder blevet omfattet, og det skal forresten blive interessant at se, om en eventuel kommende dansk opjustering af værnepligten også vil omfatte kvinder. Det antages i den forbindelse, at Folketinget kan vedtage, at Grundlovens bestemmelser om værnepligt også omfatter kvinder. Finland har aldrig afskaffet deres omfattende værnepligt.

Midt i al tvivlen om NATO's sammenhold skal man huske, at amerikanske kampvogne efter lang tids fravær faktisk er vendt tilbage som en del af NATO's øgede tilstedeværelse i Østeuropa. Selv om den amerikanske præsident har skældt ud på europæerne, er den grundlæggende store amerikanske interesse i et stabilt Europa så stærk som nogensinde. Amerikanerne er her stadig.

Og ser man optimistisk på det hele, kan man håbe på, at lederen af tænketanken European Council on Foreign Relations, Josef Janning, får ret i sin vurdering af forholdet mellem USA og Europa: “Et svagt Europa tiltrækker ikke USA, men fører til mere distance. Hvis Europa faktisk tager sin skæbne mere i egen hånd, så er jeg overbevist om, at USA også vil få større interesse i et tættere forhold,” sagde han ifølge dagbladet Information efter det seneste NATO-topmøde. ■

Klummen er et udtryk for klummeskribentens holdning og vurdering og ikke et udtryk for Forsvarets eller Værnfælles Forsvarskommandos synspunkter.

Christian Brøndum har skrevet om forsvar i Berlingske fra 1998 til 1. marts 2016 og er nu partner i “DefenceWatch”.

Journalist Christian Brøndum. Foto: Privat

Militær- og krisepsykolog Julie-Astrid Galsgaard. Foto: Niels Hougaard

MILITÆRPSYKOLOG OM KRIG:

MAN KAN IKKE UNDGÅ AT UDVIKLE SIG SOM MENNESKE

Der er mange tabuer ved det at tage i krig. En militær- og krisepsykolog har derfor sat sig for i dette tema at fortælle nogle af de historier, hun synes, der mangler at blive fortalt: Om de mange soldater, der kommer styrket ud af selv de hårdeste oplevelser.

AF MARTIN FINNEDAL / VFK

PSYKOLOGI Siger man ordet veteran, tænker de fleste nok på en, der har været i krig og er blevet skadet. Det er da også de historier, der primært kommer frem i medierne. At forestille sig, at man har været i krig og er kommet styrket ud på den anden side, er derfor en tanke, der kan ligge fjernt for almindelige danskere. Men det er ikke desto mindre ofte tilfældet, siger militær- og krisepsykolog Julie-Astrid Galsgaard.

”Skal jeg være krigsromantisk, vil jeg sige, at det er en fantastisk arena for menneskelige udviklingsmuligheder. Man kan ikke undgå at udvikle sig som menneske. Om man kommer svækket eller styrket derfra er ikke et enten-eller. Man kan sagtens opleve at være svækket og så bagefter blive styrket af den indsigt i sig selv og menneskeheden generelt, man har fået ved at blive konfronteret med de her voldsomme eksistentielle temaer, som krig rummer: Død, lidelse, meningsløshed. Nogen svækkes i sådan en grad, at de udvikler PTSD (posttraumatisk stressyndrom), og det skal tages alvorligt. Men alle – uden undtagelse – har potentialitet til at vokse, og jeg vil gå så langt som til at sige, at det gør de fleste også.”

Sidste år blev Danmark ramt af flere ulykkelige begivenheder med veteraner i hovedrollerne. I løbet af få uger var medierne oversvømmet af historier om veteraner, der begik mord og selvmord og endda terror-lignende handlinger. En 31-årig veteran blev arresteret for en række bombetrusler mod butikscentrene Vestsjæl-

landscentret og Ro’s Torv i Roskilde samt Roskilde Lufthavn.

Svære fordomme

Det kom ifølge Julie-Astrid Galsgaard hurtigt til at lyde som om, at alle veteraner automatisk har PTSD, og at man, hvis man har PTSD, automatisk er utilregnelig. Ingen af delene passer, men hun har konstateret ved selvsyn, at det er fordomme, der er svære at skyde ned.

”Som militærpsykolog sad jeg med mine klienter, som blev rigtig trætte af at blive slået i hartkorn med de her enkelte tilfælde, og som følte, at de var under anklage. Mange af dem har venner og familie, der har spurgt, om veteranen kunne finde på noget lignende, og nogle af dem blev faktisk selv pludselig i tvivl. De relativt få, som får PTSD, kommer til at fylde rigtigt meget i medie billedet i forhold til dem, som egentlig har klaret sig godt og er kommet styrket ud af det. Selv folk, som i dag har PTSD, kan godt have fået et godt udbytte ud af at have været i krig, men de oplever, at folk ikke vil høre den historie. Veteranerne får heller ikke selv mulighed for at høre andres historier og dermed selv identificere sig med en, som har udviklet sig som menneske.”

Posttraumatisk vækst

Julie-Astrid Galsgaard satte sig for selv at skrive de historier, og flere af dem kan læses på de kommende sider. Fælles for hendes portrætter er, at de ikke handler om folk, der bare går ubemærket videre i livet efter at have været udsendt. Det er der ifølge psykolo-

gen ingen, der bare gør. Det er historier om mennesker, der har fået nogle hak, men alligevel formår at bruge deres oplevelser både i privat og professionel sammenhæng.

”Jeg har en hypotese baseret på min erfaring som klinisk psykolog og min teoretiske faglighed om, at krig faktisk kan styrke robustheden. Det er åbenlyst, at traumatiske oplevelser under udsendelsen i nogle tilfælde medfører negative konsekvenser for den enkelte soldat og dennes familie. Men jeg mener, at det omvendte også gør sig gældende: At mange ville være endt i tilsvarende dårlige stand, hvis de ikke havde været i Forsvaret og udsendt. Snarere end at se på Forsvaret som en skadende faktor kan fællesskabet, de personlige udfordringer og det at føle, at man tjener et formål, være en beskyttende og endda udviklende faktor,” siger hun.

Julie-Astrid Galsgaard sammenligner et menneskes traumer med et ungt træ, der får en skade.

”Det vil enten gå ud, eller det vil fortsætte sin vækst rundt om skaden. Med tiden vil knastende fremspring og forkroblede grene pege på, at en skade har fundet sted. Men den måde, træet vokser op omkring sin fortid på, vidner også om, at skaden blot var en forhindring, der blev konfronteret, overvundet og har givet træet karakter.”

I de kommende interviews udforsker Julie-Astrid Galsgaard, hvad man kalder posttraumatisk vækst. Altså at man ender som styrket, efter man er blevet svækket. ■

7?

**JULIE-ASTRID
GALSGAARD HAR
STILLET ALLE DE
INTERVIEWEDE
DISSE SPØRGSMÅL:**

1. Hvad er din militær baggrund, og hvortil har du været udsendt?
2. Hvilket møde eller oplevelse gjorde størst indtryk på dig?
3. Hvornår oplevede du første gang mening - eller meningsløshed?
4. Hvornår oplevede du at være bange - hvis overhovedet?
5. Hvad var du mest optaget af? (Overlevelse, venskab, fjendskab, arbejdsopgaven, skabe forståelse e. lign.)
6. Hvilke konsekvenser har din udsendelse haft for dine senere valg i livet?
7. Hvilke af dine livsværdier er skabt i kølvandet på din udsendelse?

Ψ

EKSISTENTIALISME

Ifølge den filosofiske retning Eksistentialismen indeholder livet fire grundvilkår: Døden, friheden, ensomheden og meningsløsheden (Yalom, 1994).

Som menneske bliver vi mindet om disse vilkår, når vi konfronteres med vores fysiske eller psykiske sårbarhed - en såkaldt grænsesituation (Yalom, 1999). For at undgå at blive ramt af angst “indretter” vi vores tanker, følelser og handlinger efter at kunne undgå at skulle forholde os til disse vilkår.

Situationen er paradoksalsk, for oftest mærker vi alligevel til angsten, og vejen ud af den går igennem erkendelsen af angsten og accepten af de fire vilkår. Denne erkendelsesproces er svær og ubehagelig, men i sidste ende kan den virke afbalancerende på og udviklende af vores psykiske tilstand. (Spinelli, 2008; Yalom, 1999). /J-AG

LOKAL POLITICHEF VISTE JAKOB ELLEMANN-JENSEN VIGTIGHEDEN AF IDEALER

Som udsendt til Bosnien-Hercegovina i 1999 fandt Jakob Ellemann-Jensen en inspiration, der har hjulpet ham i den videre karriere.

Foto: Bax Lindhardt/Scanpix

AF JULIE-ASTRID GALSGAARD

IDEALISME ”Et møde, der står særlig tydeligt i min hukommelse, var med en lokal politichef på en dårligt udstyret muslimsk politistation, der lå dør om dør med en kroatisk politistation og en serbisk politistation. Han var som sydeuropæiske politichefer er flest: Sådan med højt hævet skrivebord og en højtidelig selvopfattelse. Men det, der slog mig, var hans idealisme og vilje til forandring.”

Jakob Ellemann-Jensen er i dag medlem af Folketinget og bestrider posten som politisk ordfører samt forsvarsordfører for regeringspartiet Venstre. Han sidder blandt andet i Det Udenrigspolitiske Nævn. I 1999-2000 var han udsendt med den danske bataljon i Bosnien-Hercegovina som forbindelsesofficer og battle captain. Her oplevede Jakob Ellemann-Jensen, hvordan den førnævnte politichef i Teslic hver dag forsøgte at leve op til sine idealer. Han nægtede at overgive sig til krigens virkelighed. Særligt et landkort over området, som politichefen havde hængende bag sit skrivebord, gjorde indtryk. Den aktuelle separationszone manglede på landkortet, og de tre politistationer var tegnet ind uden angivelse af, hvorvidt de var styret af den ene, anden eller tredje stridende part.

”Jeg troede først, at det var fordi, det var et gammelt kort, men det var det ikke. Politichefen havde fået kortet fremstillet således, fordi det var, hvad han kæmpede for at opnå og derfor ønskede at blive mindet om hver dag: Et land, hvor man ikke skeler til etnicitet.”

Forhandling er vejen frem

Den dag i dag insisterer Jakob Ellemann-Jensen på at holde fast i sin idealisme, når han manøvrerer i det politiske system.

”Idealisten vil løsningen og dermed samarbejdet for at komme i mål med, hvad han tror på,” siger venstrepolitiker.

På spørgsmålet om, hvad man så gør, når folk omkring en ikke just er enige i hverken løsningen eller målet, slår Jakob Ellemann-Jensen en latter op og svarer:

”Så tænker du, at de er vildfarne! Nej, forstå mig ret: Det er jo det, vi alle tror om

hinanden herinde – også socialisterne – og vil overbevise hinanden om. Forhandling er vejen frem. Ikke stålsathed, hovmod og en jeg-ved-bedst-attitude.”

Han mindes en gang, han i Bosnien sammen med en lettisk major kom ud til en

Idealisten vil løsningen og dermed samarbejdet for at komme i mål med, hvad han tror på.

landsby. Her var en gruppe serbere og en gruppe muslimer stødt sammen i højtråbende skænderi og accelererende udfald af håndgemæng på grund af uenighed om, hvem der havde ret til at opholde sig i landsbyen. Før krigen havde den været overvejende serbisk, men nu lå den på den muslimske side af separationszonen. Jakob Ellemann-Jensen husker, at han tænkte ”det her kan ende rigtig galt for alle parter – inklusiv mig selv.” Men han oplevede til sin overraskelse, at han sammen med majoren efter en lang og anspændt forhandling kunne få parterne til at opgive deres fejde og gå hver til sit. Denne oplevelse satte sine spor i den dengang unge officer, idet han her oplevede at blive konfronteret med eget og andres iltre temperament – og sammenstødet

imellem dem – samt hvordan konfliktløsning kan være meget forskellig på tværs af kulturer. Det sagte er han også bevidst om, at man kan nå til et punkt, hvor konflikten ikke længere kan løses med ”blot” diskussion og forhandling.

”Som Præsident Roosevelt sagde, skal man nogen gange gå til forhandlinger, som man går til en stor, bidsk hund: ”Speak softly, but carry a big stick.” Hvis alt andet glipper, så er det godt at have den store kølle med – men den skal man altid forsøge at undgå at få brug for,” siger han med en alvorlig mine.

Til spørgsmålet om, hvorvidt der altid er en løsning på et problem, smiler Jakob Ellemann-Jensen og siger, at det er han jo nødt til at mene og sige, for ellers har han givet op på forhånd.

Han har oplevet, at hans erfaring med forhandlinger – først som forbindelsesofficer i Bosnien og siden som jurist i forretningsverdenen – er god i arbejdet som folketingspolitiker. Han fremhæver til eksempel ændringen af seks-månedersreglen for ansøgning om arbejdsskadeerstatning ved psykisk traumatisering, som Jakob Ellemann-Jensen rendte sine kolleger på dørene for at få gennemført tilbage i 2014. På spørgsmålet om, hvad hans krigsdeltagelse har lært ham om mennesket generelt set, svarer han:

”Jeg forstod i Bosnien, at mennesket altid har sine motiver, som ikke nødvendigvis kan forklares eller forstås af eftertiden. For eksempel sad jeg engang i en forhandlingssituation med nogle lokale politifolk og bønder, som i den nærmeste fortid med en vis sandsynlighed havde medvirket til eller været vidende om, at lokale mænd, kvinder og børn havde fået kappet hovedet af og var dumpet i hobetal i nærliggende massegrave.”

Anerkendelse blandt veteraner

Sådanne oplevelser er – heldigvis – ikke mange almindelige mennesker forundt. Det er oplevelser, soldater tager med sig og ofte holder for sig selv eller mindes med deres soldaterkammerater. Jakob Ellemann-Jensen betragter sig selv som tilhørende en

særlig gruppe, fordi han har været i krig. Når han møder andre veteraner, oplever han gensidig anerkendelse:

”Okay, du har fået et stempel i passet, så er du en af vores. Det her stempel giver en platform og talerstol, som du skal bruge – især når du også har dén her platform og talerstol,” siger han og referer til sin position som folketingspolitiker.

At drage i krig var for Jakob Ellemann-Jensen en måde at tage ansvar og blive en mand på. Han får spørgsmålet, om man først er en ’rigtig mand’, når man har været i krig og har taget ansvar? Smilende og lidt afventende, men uden at tøve, svarer han:

”Ja, en rigtig mand tager ansvar, og har man valgt at tage ud i verden for at skabe fred, har man også taget ansvar.” ■

JAKOB ELLEMANN-JENSEN

Alder: 43

Militær:

Kaptajn, Den Danske Bataljon i Bosnien-Hercegovina, fra 1999 til 2000.

Premierløjtnant af reserven, Danmarks Internationale Brigade, fra 1996 til 1999.

Løjtnant, Sjællandske Livregiment, fra 1994 til 1996.

Værnepligtig og sergent, Den Kongelige Livgarde, fra 1992 til 1994.

Civil:

Jurist i GN Store Nord A/S, IBM Danmark A/S og PwC Consulting A/S fra 2002 til 2011.

HA(jur.), Handelshøjskolen i København, fra 1996 til 1999. Cand.merc.jur., Handelshøjskolen i København, fra 2000 til 2002.

Aktuel beskæftigelse:

Medlem af Folketinget og politisk ordfører for partiet Venstre samt medlem af flere udvalg, deriblandt Forsvarsudvalget samt Det Udenrigspolitiske Nævn.

Foto: Bax Lindhardt/Scanpix

ANN-CHRISTINA SALQUIST

Militær:

Uddannet reserveofficer fra Flyvevåbnets sergent- og reserveofficersskole i 1997-1999. Sidenhen aktiv i reserven og udsendt to gange til Afghanistan: som presseofficer for Flyvevåbnets detachment i Kabul i 2005 og igen i 2006 som operations- og planlægningsofficer for psykologiske operationer med base i ISAF's hovedkvarter i Kabul.

Civil:

Kandidatgrad i politisk kommunikation og ledelse ved CBS og master i kommunikation fra RUC.

Aktuelt reserveofficer og selvstændig konsulent inden for strategi, kommunikation og ledelse.

DEN DAG ANN-CHRISTINA LUKKEDE NED FOR FØRSTE GANG

Ud af meningsløsheden kom kreativiteten for den dengang 27-årige Afghanistan-udsendte Ann-Christina Salquist. Momentalt manglende empati for tiggende gadebørn blev en overlevelseshedstrategi, der skulle omdirigeres, da hun selv blev mor.

AF JULIE-ASTRID GALSGAARD

TRANSFORMATION

Et skæbne-svangert møde med en afghansk pige satte den unge kaptajn Ann-Christina Salquist på sporet af sin egen sårbarhed. Oplevelsen af at stå alene som dansker, kvinde og skeptiker sendte hende på en rejse af aldeles andre udfordringer, end hun havde forventet.

“Første gang, jeg bemærkede, at jeg lukkede ned, var en gang et barn kom og bankede på vores nedrullede bilrude og stod der i bare fødder mellem snedriverne med mudder på hænderne og bad om water, water, water, water. Jeg kiggede bare på hende, smed min smøg ud og begyndte langsomt at rulle ruden op og snakkede så videre med min chauffør.”

Ann-Christina Salquist var enkeltmandsudsendt til Afghanistan i 2005 og 2006. Først som presseofficer for et detachment fra Flyvevåbnet i Kabul og siden som operations- og planlægningsofficer for psykologiske operationer med base i ISAF-missionens hovedkvarter, ligeledes i Kabul. Hun havde hundredvis af gange oplevet, hvordan de afghanske gadebørn opsøgte hen-

de for at tigge om vand og mad, når hun rejste rundt i landet for at tale med operationsledere og lokale ledere. Men det var den dag i bilen, hun første gang tænkte: “Jeg gider ikke mere. Skrid, din mægning.”

Tiggende børn alle vegne

De første mange gange oplevede hun at blive rørt over børnenes pauvre tilstand, og mødet med dem virkede som en motivationsfaktor for at fortsætte arbejdet for at skabe et sundere fundament, hvorpå disse børn kunne vokse op. Hun gav med glæde af sig selv og af det, hun havde på sig. Hun oplevede, at det gav mening, når hun for en stund kunne gøre det enkelte barns tilværelse lidt mindre pinefuld.

“Men det bliver jo ved og ved og ved. Der er børn alle vegne, og den ene har det værre end den anden,” siger hun.

Reaktionen med at lukke ned syntes at være midlet til at komme i mål med sine arbejdsopgaver for Ann-Christina Salquist. Hun mener, at hun dengang lukkede ned følelsesmæssigt for at beskytte sig selv. I dag mener hun, at hendes reaktion på den tiggende pige kan betragtes som umenne-

skelig, men hun mener samtidig, at netop denne reaktion var afgørende for, at hun kunne gennemføre sin mission og komme hjem uden at være helt slidt op. Ann-Christina Salquist rationaliserede sig dengang frem til, at det ikke var hendes opgave at give hvert eneste barn, hun mødte, en flaske vand men derimod at skabe en langsigtet effekt for hele befolkningen. Hendes tro på denne logik var dog af svingende styrke hele missionen igennem, hvilket også betød, at hun ikke tog imod muligheden for at blive dernede men valgte at komme hjem.

“Min indsats gjorde hverken fra eller til for det afghanske folk.”

Medfølelse blev en udfordring

I dag er hun reserveofficer og arbejder som selvstændig konsulent med opgaver inden for projektudvikling, kommunikation og ledelse. Hun er stærkt drevet af at bringe værdi til de mennesker, hun arbejder for og sammen med.

Konsekvenserne af oplevelserne i Afghanistan mærkede hun, da hun kom hjem og efter nogle år blev gravid med sit første barn, som hun til at begynde med havde svært ved at føle noget for.

Ann-Christina Salquist griner sagte og refererer til, hvad hendes kæreste ofte fortæller hende: “At blive mor er dit største empatikursus.”

“Her begyndte jeg igen at lukke op for mine følelser, fordi jeg var tvunget til det af hensyn til barnet. Det hele var meget mekanisk og ret så ringe. Jeg husker tydeligt den første nat, vi havde sammen. Jeg lå og kiggede på hende og var sikker på, at hun hadede mig, og jeg blev enig med mig selv om, at dét her, det gør jeg, fordi jeg skal – det var af pligt og ikke af lyst.”

Men netop mødet med sit eget barn og med egne og andres forventninger om, at hun her skulle udvise entydig medfølelse, har hun oplevet som en af de største udfordringer, hun har været stillet overfor. Ann-Christina Salquist leder lidt efter ordene og siger så: “Dét, der i sin tid blev lukket ned i mig, er nok aldrig rigtig blevet lukket helt op igen.”

For at trodse sin trang til at lukke ned for at skjule sin sårbarhed, forsøger hun i dag at være mere værdsettende og åben over for sine omgivelser - en transformation, hun af sin familie og venner i begyndelsen fik påpeget gang på gang.

På spørgsmålet om, hvorvidt Ann-Christina Salquist synes, at det gav mening at være i krig, svarer hun, at hendes opsøgende arbejde med lokale samarbejdspartnere gav mening. Derimod fandt hun arbejdet på kontoret i hovedkvarteret aldeles meningsløst.

“Det giver ikke mening, at der sidder så mange mennesker i et hovedkvarter. Det giver ikke mening, at vi har særskilte regler for hver nation - så må tyskerne ikke flyve i mørke, og italienerne kun hver anden dag - det gav bare ikke mening, at der blev brugt så mange penge på militære operationer, og der kom så lidt ud af det. Det var dybt frustrerende.”

Derudover så Ann-Christina Salquist, hvordan Taleban syntes at forblive infiltreret i alle lag af Afghanistan. De forsvandt ikke men bevægede sig rundt som en olieklut i en skål koldt vand.

Kreative lokumsaftaler

Med følelsen af meningsløshed kom kreativiteten. Til at begynde med omsatte Ann-Christina Salquist sin virketrang til små hyggelige arrangementer for kollegaerne i hovedkvarteret, men snart blev også det enerverende og menings-

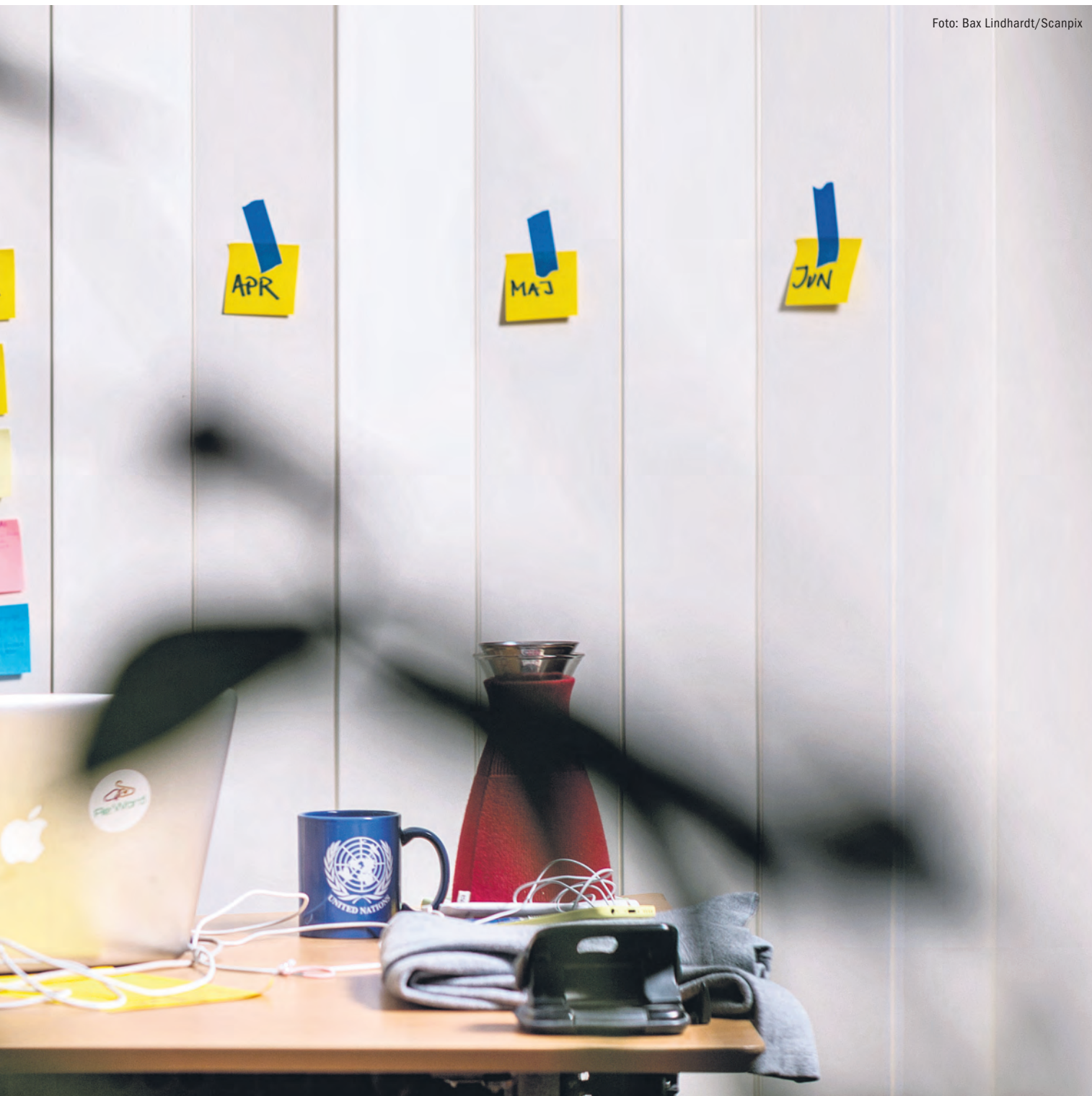

Foto: Bax Lindhardt/Scanpix

”

Mareridtene kom først, da jeg var hjemme i Danmark. Jeg opholdt mig meget i min lejlighed i den første tid.

løst - særligt når man befandt sig i en krigszone, og folk omkring én havde brug for hjælp. På eget initiativ tog hun kontakt til allierede med henblik på at komme ud og besøge dem og her stable nogle samarbejder på benene. Med et skævt smil tilføjer hun:

“Så finder man på lokumsaftaler med de forskellige patruljer og kommer på den måde godt omkring.”

At rejse i muslimske lande i årene 2005 og 2006 gav i sig selv en række udfordringer for ‘almindelige’ danskere. At være udsendt som dansk kvindelig soldat i et af verdens mest ortodokse muslimske lande gav kolossale udfordringer. Daglige oprør mod Muhammed-tegningerne i Kabuls gader var ikke ualmindeligt, og en dag oplevede Ann-Christina Salquist da også at befinde sig på bunden af vredens kedel.

“Vores bil var punkteret, og vi var nødt til at skifte hjulet for at komme videre. Folk begyndte at stimle sammen om os. Hurtigt lagde de mærke til mit danske flag på skulderen, og nogle begyndte at gribe fat i mig. Snart var vi omringet af rigtig mange mennesker, der stod og råbte af mig og truede mig. Det var sgu ikke sjovt! Jeg ved ikke,

hvordan vi fik skiftet dækket, men det gjorde vi, og vi kom derfra uden skrammer. Jeg får helt kuldegysninger ved tanken.”

Mobbet af de andre danskere

Hun havde nogle gange forud for denne episode oplevet at blive overfaldet, fordi hun var dansker. Hun begyndte at benægte sin nationalitet og fjernede flaget fra uniformen, og når lokale spurgte, sagde hun, at hun var fra Schweiz. Ann-Christina Salquist skrev endda et læserbrev om vilkårene, hvorunder danske soldater måtte arbejde i kølvandet på Muhammedkrisen og efterlyste her retningslinjer for, hvordan de skulle agere. I den danske del af lejren i Kabul ulmede der snart efter en negativ stemning vendt mod hende. Hun oplevede sig udskammet.

“Jeg blev mobbet af de andre danskere, hvoraf nogle halvt i spøg kaldte mig for landsforræder. Der blev skrevet ‘pinky’ som et udtryk for, at jeg var ny, på et udskrift af mit læserbrev, som var hængt op på tavlen. Der havde man godt nok i stedet haft brug for, at der lige var kommet én hen og sagt: ”Hey, det lyder som om, at du har haft en skidt oplevelse.””

Der var en risiko ved at køre ud, og selv om det at blive skudt på er skidt, så kan man som regel skyde igen. Hun oplevede sig dog ikke kun truet på sin fysiske overlevelse men også på sin sociale overlevelse i form af mobberi, der kan opleves mindst lige så ubehageligt.

På spørgsmålet, om hvordan disse oplevelser har præget hende efterfølgende, svarer hun:

“Mareridtene kom først, da jeg var hjemme i Danmark. Jeg opholdt mig meget i min lejlighed i den første tid. Så begyndte jeg at studere, og alt var totalt uoverskueligt. Men på en eller anden måde kunne jeg hele vejen igennem sige til mig selv ”Det skal nok gå. Jeg er skide bange og har en hel del at slås med, men jeg skal nok finde på noget.””

Idet jeg pointerer, at hun åbenlyst er kommet godt ud på den anden side, bøjer hun hovedet bagover og kigger op i cafeens mørke loft, slår en latter op og udbryder højt;

”“Ja, jeg overlevede. Det er lidt sjovt at tænke på, at dén oplevelse også har styrket mig. Når folk spørger, plejer jeg at sige, at det var en oplevelse skrevet med blokbogstaver. Hverken positiv eller negativ. Det var bare en oplevelse.”■

PTG

Post Traumatic Growth
(På dansk: Posttraumatisk Vækst)

PTG er en subjektiv oplevelse af at have gennemgået en positiv psykologisk forandring efter at være blevet psykisk traumatiseret. (Zoellner & Maercker, 2006).

PTG måles ud fra fem domæner: 1. Fornyet værdsættelse af livet, 2. Nye muligheder, 3. Øget personlig styrke, 4. Forbedret relation til andre, 5. Spirituel forandring/indsigt. (Tedeschi, Park & Calhoun, 1996). Prædiktorer for udvikling af PTG: Yngre alder, åbenhed for nye oplevelser, tillid til andre mennesker, selvkontrol, social støtte forud for udsendelsen/traumet. (Egonsson, 2017; Linley & Joseph, 2004; Prati, 2009).

PTG og PTSD er ikke hinandens modsætninger, men de kan siges at befinde sig i hver deres ende af et kontinuum og kan udvikles enten sideløbende eller i forlængelse af hinanden, for eksempel fra PTSD til PTG. (Butler et al., 2001; Solomon & Denkel, 2007; Levine et al., 2009; Taku et al., 2008; Tsai et al., 2016 mfl.).

Forskning viser, at et højt niveau af resiliens associeres med lav forekomst af PTSD-symptomer. (Bensimon, 2012; Levine et al., 2009). Yderligere viser et studie, at 72 procent af 272 amerikanske soldater fra Operation Iraqi Freedom/Operation Enduring Freedom (OIF/OEF, red.) oplevede signifikant vækst i mindst et af de fem PTG-domæner, hvoraf fornyet værdsættelse af livet var det hyppigst forekommende med godt 52 procent (Pietrzak et al., 2010). Et dansk studie af 610 soldater fra ISAF Hold 7, som var udsendt til Afghanistan i 2009, viser, at 36 procent oplevede øget personlig styrke, 36 procent fornyet værdsættelse af livet og cirka 17 procent oplevede forbedret relation til andre og samme andel oplevede nye muligheder. Yderligere fandt 72 procent udsendelsen mere berigende end belastende, mens 9 procent fandt den mere belastende end berigende. (USPER-PSYK rapport, 2010).

/J-AG

RESILIENS

Resiliens kan defineres som et menneskes robusthed og psykiske modstandskraft over for en truende hændelse eller omstændighed.

Resiliens skabes og formes i et samspil af vores a) fysiske og intellektuelle egenskaber og færdigheder, b) mestningsstrategier udviklet på baggrund af emotionel tilknytning til vores omsorgspersoner i barndommen, samt c) omgivelsernes håndtering af den truende hændelse. (Sommer, 2011).

Vores psyke og handleevne vil til en vis grad altid blive påvirket af en truende hændelse, men hvor alvorlig og hvor gennemgribende denne påvirkning er, afhænger af om vi har tilstrækkelig resiliens. (Cyruinik, 2002).

At kunne og ville se mening med sin lidelse, er ligeledes en resiliensfaktor. Om man lever i fangeskab, under diktatur eller tortur eller har en psykisk lidelse, så vil oplevelsen af at have sin menneskelige frihed til at bestemme, hvordan man vil forholde sig til omstændighederne, være afgørende for, hvor meget man belastes, og hvor hurtigt man kommer sig. KZ-lejr-overlever og psykiater Viktor Frankl (1905-1997) kom frem til at, hvis man tror på, at livet har mening – at ens eksistens giver mening – så må lidelsen, som er omsluttet af livet, også have det. Og når lidelsen får mening, ophører den med at være en lidelse. Derimod er det (livs)farligt hvis man forfalder til – som han skriver – selvopgivelse, laden stå til-indstilling og tab af fremtidsoplevelse. (Frankl, 1947).

/J-AG

MØDET MED URET FÆRDIGHED STYRKEDE MIKKELS TRO PÅ SIG SELV

Forståelse gennem kommunikation

blev essensen af den dengang 21-årige Mikkel Christian Runbergs karriere som jægersoldat. Igennem oplevelser af at ting kunne lykkes, blev hans tillid til retfærdighedens slagkraft og egne evner styrket.

Foto: Bax Lindhardt/Scanpix

AF JULIE-ASTRID GALSGAARD

ROBUSTHED

“Allerede på min første tur til Kosovo tilbragte jeg meget tid ude i landsbyerne for at tale med enten albanerne eller serberne. Hvad end det var gennem samtaler med den ene eller den anden part, oplevede jeg hver gang, at jeg kunne følge netop deres synspunkter og forstå netop deres bevæggrunde til at kæmpe for deres ret. Jeg fik hurtigt empati for begge parter og skulle lære at manøvrere på denne ekstremt indviklede arena.”

Det blev en øvelse i kommunikation for Mikkel Christian Runberg, der som jægersoldat nummer 264 var udsendt i alt seks gange fra 1999, og indtil han stoppede i Forsvaret i 2005. Først da Mikkel Christian Runberg indså - som han i dag formulerer det - at “had går i arv fra generation til generation,” blev det klart for ham, at løsningen på konflikten ikke kunne ske alene med våben, da dette blot ville fodre hadet ud i det uendelige. Han mente, at den eneste måde, hvorpå han kunne skabe en reel forandring i folks opfattelse af konflikten, var ved at lytte.

“Det krævede, at vi sådan rigtigt lyttede til, hvad de egentlig fortalte. Kun på den måde kunne man forstå og næsten føle deres behov for at gennemføre netop deres retfærdighed. Først derefter kunne man påvirke konflikten i den retning, som vi (NATO, red.) ville.”

Psykologiske mekanismer

Det kom bag på Mikkel Christian Runberg, at jobbet som jægersoldat i den grad fremkaldte og udfordrede hans menneskelige egenskaber og krævede, at han blev skarp på, hvilke psykologiske mekanismer der er i spil i det menneske, der oplever sig yderst presset. Egen sårbarhed og egne behov var da også, hvad Mikkel Christian Runberg blev konfronteret med under optagelsesprøven og siden uddannelsen til jægersoldat, hvor han oplevede at blive “skrællet af

og stå totalt sårbar side om side med de andre aspiranter.” Han mener i dag, at kimen til hans sensitivitet over for at registrere egne og andres behov i pressede situationer blev sået allerede dengang. En sensitivitet, han har taget med sig videre i jobbet som jægersoldat og til i dag, hvor han sidder som selvstændig i et advisory firma med klienter og opgaver i ind- og udland.

“Når du sælger sikkerhed, skal du også være skarp på, hvad folk har brug for - sådan brug for på et dybere plan: Sikkerhed, tryghed, vished og sådan. Du skal kunne vinde deres tillid.”

Veludviklet sensitivitet

Mikkel Christian Runberg har dog også mærket til de negative konsekvenser ved denne sensitivitet, men det var nu mest som ung og i mødet med andre unge, som

”

Når du sælger sikkerhed, skal du også være skarp på, hvad folk har brug for.

ikke havde den samme opmærksomhed på livets alvor og risici. I kraft af erfaringer fra Forsvaret udviklede han en bevidsthed om,

at risikoen for at træde forkert kunne have fatale konsekvenser, hvorfor han også i menneskelige relationer - og særligt, når det gjaldt kommunikation - begyndte at træde mere varsomt. Det betød i en årrække, at han ikke så meget til sine civile venner. På samme måde kan den automatiserede konsekvensberegning også i dag volde udfordringer i et privatliv med små børn.

“Hvis nu man gør sådan, så sker der sådan-ligningen” går sgu ikke altid lige op, når man har med små børn at gøre,” siger Mikkel Christian Runberg og griner og tager sig til hovedet.

På spørgsmålet om, hvilke værdier han har taget med sig fra sine udsendelser, svarer han prompte:

“Retfærdighed og oprigtighed,” og han forklarer endvidere, hvordan han ser disse to værdier som både dybt rodfastede i sig selv og som midler til at opnå, hvad han ønsker. For eksempel oplever han, at man er nødt til tydeligt at kommunikere sin dagsorden i enhver sammenhæng, hvor man arbejder med mennesker. Kun ved at tage den andens behov og interesser i betragtning og forsøge at opfylde disse, kan man komme igennem med sine egne. Det kan man kalde manipulerende, men man kan også kalde det at være målrettet.

Vrede som redskab

Når man bevidner meget uretfærdighed, kan man enten blive led og ked og passiv i forhold til omverdenen, eller man kan blive yderligere motiveret til at kæmpe for retfærdigheden - drevet af vrede, håb, hævn, tro, tvivl eller andet. For Mikkel Christian Runberg blev især vreden den drivende kraft. At se nødlidende børn, som han ikke kunne hjælpe, og landsbyer jævnet med jorden, fodrede hans vrede, og han lod denne være en katalysator for målrettet og strategisk omhu i sine daglige kampe mod fjenden.

“At kunne reagere på fjenden har da klart taget brodden af vreden, så man har kun-

net få lidt ro i hovedet, når man kom hjem,” forklarer Mikkel Christian Runberg.

Han har oplevet, at ting kan lykkes - at uretfærdighed kan bekæmpes - selv når man er presset som under en mission. Han mener, at det har styrket hans generelle håb om og tillid til, at ting kan lade sig gøre. At han ikke har oplevet sin retfærdighedssans korrumpet, tilskriver han delvist, at en jægersoldat er med på et beslutningstagniveau, som den almindelige soldat slet ikke har adgang til.

“Vi opererer på det strategiske niveau. Vi er med til at indhente informationer, der genererer efterretninger, som bruges i den strategiske og politiske beslutningsproces. Alle de assets og efterretninger er ikke i nær samme grad til rådighed for soldaten på jorden. De forudsætninger, der gør, at vi kan se mening og få succes med vores arbejde, har andre soldater absolut ikke nødvendigvis. De må dagligt kæmpe en sej kamp her.”

Mikkel Christian Runberg ser sin uddannelse som jægersoldat som robusthedsskabende både som soldat og i høj grad også som menneske. Jobbet har styrket hans tro på, at man kan sætte et mål og så nå det, og den erfaring har givet ham en følelse af kontrol over eget liv. ■

MIKKEL CHRISTIAN RUNBERG

Militær:

Den Kongelige Livgarde 1994 - 1996, Jægerkorpset 1996-2005. Udsendelser: Kosovo tre gange, OEF, OIF, PT-Baghdad og PT-NTM.

Civil:

Gymnasium
Aktuelt: Selvstændig med Advisory & Executive Services-firmaet Zero Alpha (OA), der sikrer formuende familier og private klienters sikkerhed.

Alder: 42

MØDET MED EN GOD LEDER GAV SELVTILLID FOR LIVET

I sin søgen efter egen retning i livet fandt Jens en måde at lede andre i deres personlige retninger. Oplevelsen af gang på gang at blive konfronteret med fatale konsekvenser af menneskelige handlinger forvandlede ham fra at være en ung rod til først en vred mand og siden en leder med empati.

Foto: Arkiv / Forsvarsgalleriet

AF JULIE-ASTRID GALSGAARD

RETNING

“Jeg var vred, da jeg kom hjem. Rigtig vred. Når min hustru spurgte mig hvorfor, kunne jeg ikke give hende nogen fornuftig forklaring. Men jeg kunne godt regne ud, at det havde at gøre med de børn, der bliver dræbt og dem af vores egne, som vi ikke fik med hjem. Det var fandeme svært - især når vi havde lovet kærester og forældre at passe godt på dem.”

Den da 25-årige Jens (opdigtet navn, red.) var udsendt som linjeofficer til Bosnien på IFOR hold 1 i 1995 og året efter til Kosovo på KFOR hold 1. Med den netop underskrevne Dayton-aftale var der trukket linjer mellem de tre etnisk-dominerede områder. Det betød, at folk skulle flyttes frem og tilbage over frontlinjer, hvilket indebar, at når familier kom tilbage til deres huse, og børnene løb ud i haven for at lege, gik de på fjendens nedgravede miner. Jens var blandt dem, der havde til opgave at rydde miner og rydde op efter sprængningerne. Med tydelig stemme og rolig gestikulation forklarer han:

“Når man rydder miner, arbejder man enten med en minesøger, som man så må stole på, eller også stikker man sig frem til dem med en kniv centimeter for centimeter. Det giver en fornemmelse af, at om et splitsekund kan det være slut. Det får man sgu lidt stress af. Det kan sagtens lade sig gøre, når man er i gang med det, men når man kommer hjem til lejren og sidder alene på sin feltseng, så kommer der en reaktion. Så sidder man på sin seng og bare græder, og det er vel et udtryk for, at noget bare skal ud.”

Det kom som et chok for ham, at han reagerede sådan, men han havde heller ik-

ke stået i en tilsvarende situation før. Han mener i dag, at oplevelserne under hans missioner har styrket hans tillid til egen mavefornemmelse, når det kommer til at træffe beslutninger. Han oplever at kunne bruge denne selvtillid hver dag i sit nuværende arbejde som leder i en international virksomhed.

“Dagligt minder jeg mig selv om, at man nogle gange er nødt til at tage en beslutning uden helt at kunne overskue konsekvensen men udelukkende ud fra, at det føles rigtigt. Erfaringerne med bogstaveligt talt at have eget og andres liv i hænderne har klart styrket mig i forhold til at kunne arbejde under massivt pres uden at ryste på hånden. Det må man så gøre bag efter,” siger han med eftertænksom mine og blikket slået ned.

Rastløshed og handletrang

Da en landmine dræbte to af bataljonens folk - en dansker og en litauer - kom den følelsesmæssige reaktion også først, da det hele var overstået, og han igen var alene i teltet. Tristheden og medfølelsen med de pårørende til de dræbte børn og soldaterne blev hjemme i Danmark afløst af noget, der siden kom til udtryk som vrede. Siden oplevelsen af at føle sig fanget i en blanding af magtesløshed og rastløshed har han haft et behov for at være lige dér, hvor det sker - dér, hvor det går galt. For så har han mulighed for at handle. Derfor var perioderne mellem udsendelserne også uudholdelige - både for ham selv og familien. Det var da også rastløsheden og handletrangen, der gjorde, at han i en afspadseringsperiode søgte en stilling uden for Forsvaret - og fik jobbet.

“Det var ikke planlagt, men der skulle bare ske noget. Men så fangede bordet

sgu i den civile verden. Jeg har ikke set mig tilbage siden men har da savnet sammenholdet i Forsvaret. Der er bare en anden social lim mellem folk dér end på enhver anden arbejdsplads.”

Dørmænd kom ind at sidde

Jens havde i sine yngre dage generelt ikke rigtig nogle langsigtede planer for sit liv. Med et halvt undskyldende halvt provokerende grin forklarer han, at han før Forsvaret var en stor rod.

“Da var jeg bartender, dørmænd og alt sådan noget og med alle de unoder, det nu

”

**Nogle gange
skal mennesker
have en chance,
selv om de ikke
selv har indset,
at de behøver det.**

kan føre med sig. Var jeg ikke blevet revet ud af det, er jeg bange for, at jeg godt kunne være endt i ja... Den gang havde dør-

JENS

Alder: 45 år

Militær:

Linieofficer med udsendelse til Bosnien IFOR hold 1 i 1995 og til Kosovo KFOR hold 1 i 1999.

Civil:

Et semester i Generel Finance på London Business School.

Aktuel beskæftigelse:

Reserveofficer. Administrerende direktør i og medejer af en international virksomhed.

mænd i Holstebro det med at komme ind at sidde en gang imellem. Det havde klart været den nemme vej.”

En skelsættende oplevelse under tiden i Forsvaret var, da hans chef i Den Kongelige Livgarde kaldte ham ind på sit kontor, pegede på et stykke papir og sagde: “Skriv under dér.” Det viste sig at være ansøgnings-skemaet til officerssskolen. Det var første gang, Jens oplevede, at nogen gav udtryk for at kunne se et potentiale i ham - et potentiale, som han ikke selv havde øje for. Det gav ham mulighed for at tage opbyggelige udfordringer på sig. Erkendelsen af, at der blot skal ét menneske til at skubbe et andet i den rigtige retning, var en øjenåbner for Jens og har siden udgjort fundamentet i hans ledelse af sine medarbejdere.

“Nogle gange skal mennesker have en chance, selv om de ikke selv har indset, at de behøver det. Det drejer sig dybest set bare om at interessere sig for andre mennesker og ikke blot betragte dem som tal i et regneark. En god arbejdsplads skabes af succes ved opnåelsen af mål - det er klart. Men det er jo bare resultatet. Arbejdspladsen skal bestå af diversitet i form af køn, identiteter, evner, temperament. Men også af spænding og konflikt, idet den gode leder har brug for medarbejdere, der protesterer ud fra mavefornemmelse, mod og selvfølgelig faglig analyse. Hvis jeg ikke har tillid til, at min medarbejder kan byde ind med dét, er de blot er dum løn-omkostning.”

Jens er et opdigtet navn. Han er anonym pga. sin nylige sikkerhedsgodkendelse i USA i forbindelse med sit virke som leder i en international virksomhed. Jens' rigtige navn er redaktionen bekendt. ■

FREGATTEN PETER WILLEMOES ER UDE MED DE STORE

Den danske fregat Peter Willemoes er nu kommet hjem fra mission i Den Arabiske Golf, hvor den indgik i den amerikanske hangarsskibsgruppe med USS George Bush.

TEKST OG FOTO: JACOB KONGSMAR JØRGENSEN / VFK

STØTTE Det er første gang nogensinde, at et af Søværnets skibe indgår i en amerikansk hangarsskibsgruppe.

”Opgaven har været at beskytte hangarsskibet USS George H. W. Bush,” forklarer kommandørkaptajn og chef på fregatten Peter Willemoes, Bo Overgaard.

Hangarskibet USS George H. W. Bush var på mission i Den Arabiske Golf for at være med i kampen mod ISIL i Syrien og Irak. Under missionen blev der smidt over 453 ton bomber og fløjet 878 flymissioner.

Ingen af hangarsskibets skibe eller fly tog skade under missionen, og derfor har Peter Willemoes fuldført sin opgave med succes.

Rikke, som er sergentelev og administrationsbefalingsmand, har også haft en god oplevelse med missionen.

”Det har været en rigtig spændende opgave. Det har været en anden opgave, end

den vi er vant til. Og så har det været en stor fornøjelse at arbejde sammen med amerikanerne,” siger hun.

Et godt samarbejde

Under missionen har fregatten Peter Willemoes knyttet et tættere bånd med amerikanerne, som er den største alliancepartner i NATO. Besætningen på Peter Willemoes har samtidig taget en masse erfaring med sig hjem og fået et godt indblik i, hvordan en amerikansk hangarsskibsgruppe opererer.

”Vi har vist, at vi godt kan. Vi kan sagtens være med i dette selskab. Vi er en fuld kampfærdig fregat med en trænet besætning, som har den rigtige tilgang til opgaven. Enhver opgave kan løses. Det er, hvad amerikanerne anerkender hos os,” forklarer Bo Overgaard.

Tilbage meldingen fra amerikanerne har været positiv. Ifølge skibets besætning var amerikanerne meget overraskede over, hvad

en dansk fregat som Willemoes kan præstere med en relativ lille besætning sammenlignet med amerikanernes.

”Amerikanerne har været meget tilfredse med den enhed, som har været udsendt fra Danmark, og den måde vi har løst opgaven på. Roserne vælter ned over skibet her. Men fundamentet er et godt skib med en god besætning,” forklarer Peter Willemoes’ chef stolt.

At amerikanerne anerkender besætningsens hårde indsats har givet den danske besætning en tro på, at den kan gøre en mærkbar forskel.

”Min oplevelse har været rigtig positiv. Amerikanerne har rost os meget, hvilket har ført til, at vi har en følelse af at bidrage til den samlede mission,” forklarer sergenteleven Rikke.

Selv om den danske fregat er lille i en amerikansk målestok, har den haft stor betydning for missionen.

”Først var vi lidt i tvivl om, hvad vi kunne

hjælpe et kæmpe hangarskib med. Men det har vist sig, at vi har kunnet hjælpe med rigtig mange ting,” fortsætter hun.

I løbet af missionen hjalp Peter Willemoes og dens besætning for eksempel med at afvise en række trusler på vandet, træning af amerikanernes helikopterpiloter i at lande på dækket og ved at spille tilskadekommen under en øvelse på hangarskibet.

Missionen er alvor

Turen til Den Arabiske Golf var ikke bare en rutinetur eller øvelse. Missionen var alvor, og derfor skulle besætningen være klar på mange forskellige trusler. Fregatten Peter Willemoes har blandt andet sejlet i områder med høj terrorrisiko. Desuden er farvandet omkring Den Arabiske Golf præget af meget uro. Det betyder, at skibet altid skal være klar til at forsvare sig selv og resten af hangarsskibets gruppe mod mulige trusler.

”Det er klart, at det ikke bare er træning. Alle er ekstra tændte og oppe på mærkerne.

MOES

HVAD GLÆDER DU DIG MEST TIL VED AT KOMME HJEM TIL DANMARK?

"Kæresten, hyggen, familien og bilen, som min far har skruet lidt på, mens jeg har været væk. Og så bare det at være hjemme igen."

Nicolai
Sergent,
Kampinformation

"Når jeg kommer til Malta, skal jeg holde ferie med min hustru. Hun synes, det var på tide, at jeg ofrede min sparsomme fritid på hende. Når jeg kommer hjem, glæder jeg mig til at kunne drikke vand af vandhanen, se træer og den danske sommer på godt og ondt. Det her er for varmt til mig."

Kim
Korporal,
Sanit

"Når vi kommer til Malta, tror jeg, vi skal ud at have en gang god mad og sige pænt farvel til hinanden. Når jeg kommer til Danmark, glæder jeg mig mest til at se min familie. Det har været fire måneder langt væk hjemmefra."

Rune
Kaptajnløjtnant,
taktisk officer, luftkrigsførelse

"Når jeg kommer hjem, skal jeg hilse på min familie. Til efteråret skal jeg videreuddannes til sergent. Det glæder jeg mig også rigtig meget til."

Rikke
Sergentelev,
Administrationsbefalingsmand

"Når jeg kommer til Malta, skal jeg ud i byen og have en pilsner med dem, jeg sejler sammen med. Det ser jeg meget frem til. Når jeg kommer hjem, skal jeg ud at sidde i haven og være alene. Dét glæder jeg mig mest til."

Henrik
Seniorsergent,
Maskinbefalingsmand

Vores våbensystemer er klar, og al ammunition er skarp," siger Bo Overgaard.

Chefen på Peter Willemoes mener, at missionen har skabt positiv opmærksomhed om dansk deltagelse i hangarskibsgruppen. Både hos amerikanerne, hjemme i Danmark og hele vejen rundt i det danske forsvar. Fregatten har bevist, at man kan fuldføre denne type opgaver.

"Det er klart, at når man har været med i så lang en periode med en hangarskibsgruppe, som gør sig synlig ude i verden, så er det selvfølgelig noget, der styrker dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik og de bånd, der er til amerikanerne," siger Bo Overgaard.

Han håber, at man i fremtiden vil tage på lignende opgaver og mener, at det giver mening at støtte sin tætteste alliancepartner og få erfaring fra denne type missioner.

"Det ser jeg klart som en mulighed, vi bør udnytte i fremtiden," siger han.

Den 17. maj kunne Willemoes' besætning

flyve hjem til Danmark fra Malta, hvor de overlod skibet til en besætning fra Iver Huitfeldt, der skulle sejle skibet hjem til Danmark. Skibet ankom til Danmark den 26. maj. Besætningen kan nu tage på en velfortjent sommerferie, inden den igen skal på vandet.

"Nu er vi færdige med opgaven. Så nu står den på ferie med familierne derhjemme," siger chefen på Willemoes.

Rikke glæder sig også til at komme hjem at kunne bestemme mere over sin hverdag.

"Jeg glæder mig mest til at se min familie og til de småting, som man tager for givet. For eksempel selv at kunne bestemme over sin dag, hvad man skal spise, godt internet, tv og at kunne komme ud at gå en tur," siger hun.

Besætningen på fregatten Peter Willemoes har ferie det meste af sommeren og skal først på vandet igen i løbet af august. ■

EN FLYDENDE BY

Alle Danmarks F-16 fly ville ikke engang fylde halvdelen af dækket på det amerikanske hangarskib USS George H. W. Bush.

TEKST OG FOTO: JACOB KONGSMAR JØRGENSEN /VFK

OPLEVELSE Et hangarskib er et stort skib, der fungerer som en flydende lufthavn. Et hangarskibs opgave er hovedsageligt at transportere fly og mandskab til et missionsområde et sted i verden. Den store mobilitet og dets evne til at transportere mange fly og helikoptere ad gangen gør et hangarskib til et effektivt våben i et konfliktområde.

"Det hangarskib, som vi har sejlet sammen med, har cirka 75 kamp- og overvågningsfly ombord. Det er én stor lufthavn og dertil en mindre by med alt, hvad det indebærer," forklarer orlogskaptajn og næstkommanderende på fregatten Peter Willemoes, Morten.

Christina, som er messegast, fik et døgn på hangarskibet, da hun skulle hjælpe amerikanerne ved at spille såret under en øvelse.

"Der var mennesker og larm overalt.

Men det var også super fedt at se flyene lette og lande. Det var helt ekstremt at opleve," fortæller hun.

For at et hangarskib kan fungere optimalt, har det en besætning på knap 6000 mænd og kvinder. Derfor er det nødvendigt, at det har mange forskellige faciliteter, for eksempel fængsel, biograf, restauranter, hospital med videre.

"Det var rigtig spændende at være om bord. Det er jo kæmpestort med rigtig mange mennesker. Man farer hurtigt vildt på sådan et skib," forklarer Henrik, som er sergent og maskinbefalingsmand.

USA, England, Rusland, Kina og Frankrig er blandt de få lande, som har hangarskibe. ■

Længden af USS George H.W. Bush svarer til højden af Rundetårn - otte gange.

USS GEORGE H. W. BUSH

5.800 m/k om bord
104.000 tons
333 m langt, 76 m bredt
75 fly

2 atomreaktorer
Hastighed: 35 knob
Pris: 6,2 mia. dollars (41,6 mia. kroner)
Kilde: Fregatten Peter Willemoes

FAKTA

Willemoes' forberedelse

2014: Træning i Danmark
2015, marts: Havaritræning i Neustadt (Tyskland)
2015, april/maj: FOST, kamp og havaritræning (England)
2016, oktober: Øvelse med hangarskibet i USA (3 uger til søs)
2017, januar: Willemoes gør klar og sejler mod Middelhavet

Missionen

2017, Februar: Missionen starter fra Middelhavet
2017, Marts-maj: Operativ i Den Arabiske Golf
2017, Maj: Skibet sejler mod Danmark

Forberedelse: 2 år

Til søs: 4 måneder i 2017

SEAHAWK-HELIKOPTEREN FLYTTER IND I DET FÆRØSKE FARVAND

I årevis har Forsvarets inspektionsskibe, som patruljerer ved Færøerne, savnet en helikopter. Nu kommer én af de ni nyindkøbte martime helikoptere, MH-60R Seahawk, til at have fast plads ombord. Inden det sker, skal helikopteren igennem en række afprøvninger.

AF EMMA RUDBECK / VFK

IOC-TEST En tung tåge har trukket sig godt ned over de 18 færøske klippeøer, hvor tykke vanddråber plasker ned i havet rundt om inspektionsskibet Vædderen. En brummen fra skibets nye beboer, Forsvarets nye MH-60R Seahawk-helikopter, bryder stilheden. "Seahawk-helikopteren er en rigtig god erstatning for Lynx-helikopteren i Forsvaret. Man har nogle muligheder, hvor den er mere anvendelig," lyder det fra piloten KUB, som er en af de første færdigudannede Seahawk-piloter.

Men Seahawk er ifølge KUB på mange måder også en tungere helikopter rent manøvreringsmæssigt:

"Mens Lynx er som den unge kusine, som man svinger rundt til jitterbug hele aftenen, så er Seahawk mere som gamle tante Oda. Den kræver lidt mere plads i krogene," fortæller han med et smil.

Netop den plads i krogene har Seahawk'en fået. Hangaren er blevet bygget større, så helikopteren kan være på sin forgængers plads. Skibets besætning har i det seneste halve år lært og trænet i, hvordan Seahawk opfører sig og virker.

Det samarbejde skal nu testes i en Initial Operational Capability-afprøvning. (IOC, red.)

"Man kan sige, at Seahawk og besætning er oppe i fuldt pensum i det fag, der hedder 'Nordatlanten', hvor vi tester, om helikopteren og besætning kan det, der skal til for at arbejde i det her område. Senere i implementeringsfasen vil den også blive testet i, hvordan den opererer i internationale operationer," fortæller orlogskaptajn TUR, som koordinerer IOC-testen.

En ny dimension på Færøerne det er længe siden, at Forsvaret har haft en helikopter på inspektionsskibene i det færøske territorialfarvand, da man har valgt at prioritere jagten på pirater i Det Indiske Ocean. Men når kalenderen siger januar 2018, kan færingerne igen se en af Forsvarets helikoptere i luften.

"Vi glæder os meget til, at vi kan tage Seahawk'en i brug. Det kommer til at betyde, at vi kan rykke hurtigere ud. Færøerne har selv to helikoptere, hvoraf den ene fra tid til anden kan være grounded (dvs. ikke må lette af den ene eller anden årsag, red.) eller kan være

Mens Lynx er som den unge kusine, som man svinger rundt til jitterbug hele aftenen, så er Seahawk mere som gamle tante Oda.

Piloten KUB

lånt ud til ambulancetransport. Så det bliver rigtig godt at få en så kapabel helikopter til at støtte på havet, da det er et operationsområde, som vi dækker. Færøernes helikoptere er virkelig gode. Men

vores helikoptere kan noget andet, så det giver en helt ny dimension af helikoptere på Færøerne," fortæller kommandørkaptajn Michael Hjorth, som er chef ved Arktisk Kommandos Forbindelseselement Færøerne.

I forhold til de nuværende helikoptere på Færøerne så er de nye større, hurtigere og kan flyve længere med stor last. Desuden har de systemer med radarer og infrarøde søgesystemer. Når helikopteren kommer til øen, skal den indgå i det unikke samarbejde i det danske rigsfællesskab. Den skal blandt andet bruges til fiskeriinspektioner, hvor man firer et fiskeriinspektionsteam om bord på fiskerskibe til uvarslet kontrol. Ligeledes skal den lave overvågning og redningsaktioner, og den kommer til at hjælpe den færøske beredskabsstyrelse VØRN samt politiet. Eksempelvis blev e Frømandskorpset indsat fra helikopter i 2014 og 2015 for at støtte politiet, da dyreværnsorganisationen Sea Shepherd protesterede mod grindefangst på Færøerne.

Den høje ende af skalaen På inspektionsskibet Vædderen

er man færdig med tre dages test af Seahawk-helikopteren, hvor en 14-mand stor delegation fra Forsvaret har ageret eksaminator. Den store bevågenhed på helikopter og besætning skyldes, at det er sjældent, at man i det danske forsvar laver en IOC-test af et nyt system som en helikopter.

"Det er gået som forventet, og vi havde høje forventninger. Fra helikopter-besætningen vidste vi, hvad helikopteren kunne. Vi har udsat helikopteren og besætningen for en række test, og de har vist, at det kan de. Det er gået rigtig godt, så vi er på den høje ende af skalaen," fortæller orlogskaptajn TUR, som koordinerer IOC-testen.

Seahawk-helikopteren kan nu stort set det hele for at kunne ind sættes i Nordatlanten og dermed på Færøerne, men man mangler at modtage noget materiel. I uge 50 skal helikopter og besætning op til den endelige eksamen, som hedder Full Operational Capability. Derefter kan den flytte op til det færøske farvand, hvor man glæder sig og ser frem til, at helikopteren ankommer. Indtil da løser Lynx-helikopteren de nødvendige opgaver. ■

Oberstløjtnant Christian Enghusen Poulsen er som militær assistent for generalløjtnant Manfred Hofmann ansvarlig for at få korpschefens hverdag til at fungere. Han er også leder af generalløjtnantens forkontor og har en tysk kaptajn og en civil ansat polsk kontordame under sig. Foto: Presseofficer Benjamin.

POLEN ER IKKE EN KARRIERE-BLINDGYDE

Mange officerer er ifølge Forsvarsministeriets Personalestyrelse betænkelige ved en udstationering ved Multinational Corps Northeast, fordi de frygter at blive glemt og gå glip af gode stillinger, når de vender hjem. Men erfaringerne viser, at en udstationering til Polen kan være et rigtigt godt karrieremæssigt træk.

AF SUNE WADSKJ/ER NIELSEN / VFK

UDSTATIONERING

”Det er en skrøne, at en udstationering i Szczecin (Stettin, red.) hæmmer karrieren,” siger oberstløjtnant Christian Enghusen Poulsen.

Han har for anden gang taget turen til Multinational Corps Northeast i det nordvestlige Polen, hvor han er militær assistent for korpsets chef, generalløjtnant Manfred Hofmann fra Tyskland.

Hans første periode i hovedkvarteret var i 2003-2007, og dermed var han også ved hovedkvarteret i Kabul i otte måneder. Før han rejste til Polen var der flere kolleger, der syntes, det var en dårlig ide med udstationeringen i Szczecin.

”Ude af øje, ude af sind,” sagde de. Han risikerede at ryge i glemmebogen hos de folk, der skulle afgøre de næste skridt i officerskarrieren, og han ville på den måde vinke farvel til udnævnelser og interessante stillinger, advarede de.

De dystre forudsigelser om hans karriere efter udstationeringen holdt ikke stik.

”Tjenesten i Multinational Corps Northeast gav mig en masse gode erfaringer og åbnede vejen for, at jeg kunne komme på VUT II og blive udnævnt til major,” fortæller Christian Enghusen Poulsen.

Stillinger som taktiklærer ved Hærens Officersskole, sagsbehandler i Forsvarsministeriets personalekontor og ansvarlig for forvaltningen af chefer i Forsvarsministeriets Personalestyrelse (FPS) var hans næste tre skridt i karrieren, inden han igen satte kursen mod Szczecin. De tre jobs havde alle at gøre med karriereudvikling, der sammen med det operative domæne er det, som han brænder mest for.

Selv om Christian Enghusen Poulsens tjeneste ved Multinational Corps Northeast altså ikke har medført noget karrieremæssigt bagslag, og selv om han kan pege på en stribe kolleger i Szczecin, der er blevet udnævnt og har klareret sig fint, så trives ’ude-af-øje ude-af-sind’-historien stadigvæk, når det gælder Multinational Corps Northeast. Den møder specialkonsulent Anja og kaptajn Andreas fra Forsvarsministeriets Personalestyrelse tit i arbejdet med at finde egnede folk til de 45 danske stillinger i Szczecin.

”Polen lyder ikke frækt, men det er forkert. De, der har været dernede, finder ud af, at det er et rigtig godt sted at være både med hensyn til byen og de opgaver, man kan få i hovedkvarteret. Samtidig kan folk være bange for, at de bliver glemt, når de er væk i tre til fire år. Det gør de ikke, for der kommer mere og mere fokus på dem, der har haft opgaver i udlandet og fået nogle kompetencer, som man ikke kan få, hvis man gør tjeneste herhjemme,” siger kaptajn Andreas.

Familien er den største bekymring

Det var familien, der voldte Christian Enghusen Poulsen de største bekymringer, da han rejste til Polen første gang. Han er gift med en sygeplejerske, og deres to døtre var dengang seks og syv år.

”Vi oplevede, at inden vi nåede til jul var vores to piger fuldt integrerede i skolen og kunne følge med på engelsk, selv om de, inden vi skulle af sted, havde svært ved at forholde sig til det ukendte. Efter fire år var de faktisk kede af at skulle hjem igen, fordi de var blevet så glade for deres skole i Szczecin.”

I anden omgang krævede det ikke helt så

mange overvejelser, før han sagde ja til en ny periode ved Multinational Corps Northeast. Hans døtre er nu studenter og bliver boende hjemme i deres lejlighed på Frederiksberg. Christian og hans hustru ved, at det ikke tager mere end seks timer at nå til Sjælland, hvis man for eksempel skal deltage i mormors 70 års fødselsdag, og at udvalget i butikkerne stort set matcher, hvad du kan købe i Danmark. Kun enkelte specifikke varer som dansk remoulade kommer man til at undvære eller medbringe.

NATO's nordøstlige flanke

Christian Enghusen Poulsen er vendt tilbage til et hovedkvarter med en anden opgave, end sidst han var udsendt, hvor ledelse af internationale missioner var det primære arbejdsområde.

”Vi er det eneste af NATO's ni hovedkvarterer, der er tildelt ansvar for et geografisk område. Vores hverdag er derfor fokuseret på de seks lande, som vores ansvarsområde omfatter: Polen, Letland, Litauen, Estland, Slovakiet og Ungarn,” forklarer han.

Fra 14. juni vil hovedkvarteret være på permanent højt beredskab, så de kan være klar til at håndtere eventuelle krisesituationer og konkrete trusler fra Rusland og dermed opretholde ro og sikkerhed i deres ansvarsområde.

LOMITS

Christian Enghusen Poulsen og hans danske kolleger kan ikke udelukkende have øjnene rettet mod øst men skal også – når deres udstationering nærmer sig sin afslutning – overveje, hvilke stillinger de vil satse på, når de vender hjem. Med den nye HR-strategi er

det mere op til officererne selv at søge stillinger. Det betyder dog ikke, at der ikke er nogen hjælp at hente ved Forsvarsministeriets Personalestyrelse. I styrelsens bemandingssektion holdes der skarpt øje med ”liste over medarbejdere i midlertidige stillinger” (LO-

Oberstløjtnant Christian Enghusen Poulsen. Foto: Presseofficer Benjamin.

MITs), og hvis der er nogen medarbejdere, der vender hjem om et halvt år og endnu ikke har afklaret fremtiden, bliver det taget op og drøftet på interne sektionsmøder. Christian Enghusen Poulsen, der vender hjem til næste sommer, har derfor allerede henvendt sig til Forsvarsministeriets Personalestyrelse og Hærstaben med ønsket om, hvad han kunne tænke sig at prøve kræfter med.

”Hvis man ikke selv tager initiativet, så lader man sig glemme,” siger han. ■

DANSKE RÅDGIVERE ANER FREMSKRIDT I AFGHANISTAN

De danske rådgivere i Army Institutional Advisor Team har jævnligt rådgivningssamtaler med afghanske officerer omkring drift og udvikling af den afghanske hærs skoler. Rådgiverne aner fremskridt på flere områder.

RESOLUTE SUPPORT

Den 28. december 2014 overtog de afghanske sikkerhedsstyrker ansvaret for sikkerheden i Afghanistan. ISAF-missionen, som havde til formål at oprette sikkerhed, blev lukket ned, og Resolute Support-missionen blev etableret med det formål at træne, rådgive og assistere den afghanske hær. Danmark har knap 100 soldater i Afghanistan; bidraget består af rådgivere og sikringspersonel, samt logistiske enheder.

ARMY INSTITUTIONAL ADVISOR TEAM

Rådgivningsindsatsen i Afghanistan tæller blandt andet Army Institutional Advisor Team, AIAT, som for tiden har en dansk oberstløjtnant som chef. AIAT rådgiver den afghanske hærs uddannelses- og træningsinstitutioner inden for personeladministration, logistik, uddannelse, træning og økonomi.

TEKST OG FOTO: KAPTJAN MICHAEL

AFGHANISTAN

Et af målene for NATO's Resolute Support Mission er, at afghanerne gradvist overtager ansvaret for at drive og videreudvikle den afghanske hærs egne uddannelsesinstitutioner.

Opgaverne er omdrejningspunktet for Army Institutional Advisor Team (AIAT), der består af danske, rumænske, amerikanske, tyrkiske, britiske, tyske og finske officerer og i øjeblikket ledes af oberstløjtnant Gert Rasmussen fra Danmark.

I AIAT arbejder rådgiverne på at højne niveauet inden for blandt andet logistik ved den afghanske hærs uddannelsesinstitutioner. Arbejdet omfatter også den afghanske hærs doktrin- og træningskommando, hvor danske, rumænske og amerikanske rådgivere har været med til at udarbejde et logistisk inspektionsprogram. Det betyder konkret, at den afghanske oberst med ansvar for logistik ved hærens skoler nu kan

inspicere de enkelte skoler ud fra en kontrolliste, der viser, hvor det er nødvendigt med støtte.

De første inspektioner er gennemført, og rådgiverne har kunnet se, at inspektionerne har medført en forbedring af det logistiske niveau samt et bedre logistisk overblik ved træningskommandoen.

"Isoleret set er det et lille fremskridt, men sammenholdt med de øvrige rådgivningsinitiativer, AIAT har sat i gang, kan det bidrage til, at den afghanske hær bliver mere effektiv og selvkørende," siger oberstløjtnant Hans-Peter Michaelsen.

Afghanerne skal tage ansvar

Et centralt element i rådgivningsfunktionen er, at den internationale koalition ikke må presse noget ned over hovedet på afghanerne. Afghanerne skal selv erkende behovet og tage ansvar for deres egne opgaver. Løsninger bliver fundet i fællesskab - eksempelvis ved at danskerne kommer med forslag til metoder, som anvendes med succes i det danske forsvar.

På logistikområdet har Hans-Peter Michaelsens team i to måneder gennemført en række møder, hvor de har drøftet og tilpasset det logistiske inspektionsprogram. Her har de kunnet konstatere, hvordan den ansvarlige afghanske officer i stigende grad har taget ansvar for programmets udformning.

"Det afghanske ejerskab er helt centralt. I starten monitorer vi og giver rådgivning under inspektionerne, men ret hurtigt skal afghanerne selv gennemføre inspektioner. Så modtager vi inspektionsrapporterne, drøfter resultaterne i det logistiske rådgivningsteam og anvender dem som grundlag for de kommende rådgivningsmøder med logistikofficererne," forklarer Hans-Peter Michaelsen.

Rådgiverne er på den måde med til at understøtte opbygningen af en inspektionskultur ved de afghanske uddannelsesinstitutioner, som øger kvaliteten såvel som den logistiske understøttelse af uddannelses- og træningsak-

tiviteter. Samlet medvirker indsatsen til at øge kvaliteten af de afghanske soldater.

Ting tager tid

Seks måneder som udsendt er kort tid, når man skal lære både den afghanske hærs og koalitionsens struktur at kende. Det tager også tid at opbygge de nødvendige personlige relationer til de afghanske officerer. Derfor er forbedrelse og træning inden udsendelse essentielt.

"De danske officerer har næsten alle rollen som teamledere på de enkelte områder. Her er det afgørende, at man hurtigt kan skabe et effektivt samarbejde med de rumænske, tyrkiske og amerikanske officerer og ikke mindst med de civile amerikanske "contractors," man har ansvaret for. Det er gennem nyttiggørelsen af alle kompetencerne i teamet, at man får mulighed for rent faktisk at flytte noget på relativ kort tid," siger oberstløjtnant Hans-Peter Michaelsen. ■

Øvelsen er en computer-øvelse uden egentlige kampenheder, men en stabsøvelse, hvor fokus er kollektiv træning af samarbejde på stabsniveau.

ØVELSE AF GIGANTISKE DIMENSIONER GENNEMFØRT I ESTLAND

Omkring 800 soldater deltog i Saber Knight i Estland, hvor der på kort og computerskærme blev manøvreret med alle Danske Divisions tilknyttede brigader.

TEKST OG FOTO: MORTEN FREDSLUND

SPIL Selv om Saber Knight 2017 er en computerøvelse uden egentlige kampenheder, og operationerne gennemføres på computere og imaginære kort i stedet for i felten, er dimensionerne gigantiske. Danske Divisions stabsofficerer manøvrerer rundt med fem brigader i form af troppetegn og symboler – rundt regnet 40.000 mand og mere end 10.000 køretøjer.

Saber Knight er blevet gennemført hvert år siden 2015 i de baltiske lande og er en væsentlig del af NATO Assurance Measures, som skal demonstrere NATO's tilstedeværelse i regionen. Øvelsen kan næsten sammenlignes med et gigantisk spil Stratego, hvor der indspilles en række realistiske begivenheder, som stabene ved de fem brigader skal forholde sig til og tagere på.

"I dag er øvelsen næsten 100 procent dynamisk, så de udfordringer, vi giver brigaderne under deres fremrykning, sker ud fra, hvordan de aktuelt løser opgaven nu og her. Vi kan indsætte flere fjendtlige styrker, fjerne

en bro eller modulere terrænet, så eksempelvis floder gøres bredere og dermed vanskeligere at passere," siger major Torben fra Danske Division.

Han er projektofficer på øvelsen, som har været under forbedrelse i halvandet år, inden øvelsen blev skudt i gang den 27. maj i Võru i Estland, 25 km fra grænsen til Rusland.

Med- og modspiller

Brigaderne bliver udfordret af både øvelsesledelsen, divisionen og brigadernes egne underliggende enheder med kampsoldater, som både skal efterkomme brigadernes ordrer og agere ved at manøvrere på de digitaliserede kort. Men de skal også give brigaderne udfordringer undervejs.

"Vi er både med- og modspillere. Vi har 30 soldater med, som har stor erfaring fra blandt andet udsendelser til Irak. Og når brigaden eksempelvis beder os om at rykke frem under et angreb, spiller vi forskellige hændelser ind, som vi ved, ville være realistiske, og som, brigaden så tvinges til at forholde sig til. Det kan eksempelvis være beskydning fra

fjenden eller et køretøj, der bryder ned, siger oberstløjtnant Thomas Ø. Knudsen.

Under øvelsen er han chef for 2. brigades kampbataljoner og støtteenheder fra blandt andet Hærens Kamp- og Ildstøttecenter og Ingeniørregimentet.

I det 300 m² store telt, der danner rammerne om øvelsesledelsen, finder vi overkonstabel 1 og stabshjælper Natalie, der er med på Saber Knight for første gang.

"Under Saber Knight ser man operationer gennemført på det højeste niveau, og det er meget lærerigt. Når man er soldat i et kompagni, skal man ofte gennemføre aktiviteter, hvor man ikke umiddelbart kan gennemskue, hvad hensigten er. Men det har jeg fået indsigt i under Saber Knight, og det kunne være en god læring for mange kolleger at opleve en øvelse af den her karakter på tæt hold. Så ville mange formentlig sige "Aha, derfor," siger Natalie.

Der deltog ca. 800 soldater, der hovedsageligt kom fra Estland, Letland, Litauen, Slovakiet, USA og Danmark i Saber Knight 2017. Øvelsen sluttede den 4. juni. ■

DANSKE FLYVERE MED I OPERATIONERNES INDERKREDS

Danskere udsendt til luftoperationscentret i De Forenede Arabiske Emirater har vist sig nærmest uundværlige i kampen mod ISIL. Derfor bliver de nu en del af en inderkreds, der ellers har været forbeholdt amerikanere, briter og australiere.

AF ASTRID JOHANNE HØG / VFK

DYGTIGHED

I luftoperationscentret i De Forenede Arabiske Emirater bliver otte udsendte danske soldater fra Flyvevåbnets Air Control Wing nu flyttet ind i amerikanernes inderste operationsrum, der ellers kun har været for briter, amerikanere og australiere. Det sker, fordi amerikanerne ønsker at knytte deres danske kollegaer endnu tættere til den fælles kamp mod ISIL.

Det fortæller chefen for det dan-

ske radarbidrag, oberstløjtnant John Roland Pedersen.

"Vi har gennem længere tid vist vores værd, blandt andet fordi vores udsendte typisk kommer med mere erfaring i rygsækken end deres amerikanske og britiske kollegaer, der typisk udsendes lige efter endt uddannelse. Derfor har man ønsket at knytte os endnu tættere til samarbejdet og drage fordel af vores erfaring," siger han.

Ifølge John Roland Pedersen vil det gøre en stor forskel, når dan-

skerne får plads i det inderste operationsrum.

"Det betyder en langt højere sikkerhed i operationerne, fordi vi nu sidder i samme rum som vores samarbejdspartnere og kan videregive information mundtligt. Det har stor betydning i en hverdag, hvor vi har gang i mange komplekse operationer på samme tid, og hvor hvert et sekund tæller, når det kommer til reaktionstid," siger John Roland Pedersen.

Flytningen til amerikanernes inderkreds får også betydning for

danskere, der fremover skal udsendes til luftoperationscentret.

Ressourcer bruges bedre

"Vores nye position giver os rent faktisk en bedre ressourceudnyttelse. Når vi ikke længere sidder isoleret, behøver vi ikke stille med et komplet team på fire mand hver dag, og det betyder, at vi også kan forlænge det danske bidrag rent tidsmæssigt med mulighed for flere udsendelser i fremtiden", forklarer John Roland Pedersen. ■

MISSIONEN

Det danske radarbidrag fra Flyvevåbnet består af to dele, dels et radarelement på Al Asad Air Base i Irak, dels et operatørelement på Al Dhafra Air Base i De Forenede Arabiske Emirater. Det samlede bidrag blev indsat ultimo januar 2016.

De to dele består af henholdsvis 7 og 15 mand.

En mere civil udgave af Beate Sløk-Andersen.
Foto: Privat

Ph.d. stipendiat Beate Sløk-Andersen under sin værnepligt (længst til venstre).
Foto: Privat

FORSKER OM VÆRNEPLIGTIGE:

DE FØLER SIG IKKE SOM RIGTIGE SOLDATER

Beate Sløk-Andersen har som et led i sin ph.d.-afhandling brugt fire måneder som værnepligtig. Hendes forskning peger på mange grunde til, hvorfor værnepligten har overlevet i årtier trods tilbagevendende debat om nedlæggelse.

AF MARTIN FINNEDAL / VFK

PH.D.-STIPENDIAT

Formålet med værnepligtstjenesten i Forsvaret er ifølge Forsvarets hjemmeside at give den enkelte en basisuddannelse så vedkommende både som enkeltperson og i samarbejde med andre kan løse de opgaver, som indgår i totalforsvaret af Danmark. Det er der bare ikke mange værnepligtige, der ved.

Det viser research foretaget af Beate Sløk-Andersen, der skriver på en Ph.D.-afhandling om værnepligt i Danmark. Hendes opgave er at undersøge, hvilken rolle værnepligten spiller i dag, hvad man uddanner soldaterne til, og hvil-

ke militære normer man gerne vil indprente i soldaterne.

De værnepligtige, Beate Sløk-Andersen har interviewet, føler sig bare ikke i nærheden af at være "rigtige soldater".

"De er fuldstændig klar over, at det ikke er dem, der kommer til at stå i forreste række, hvis der sker noget med Danmark. Der vil man kigge mod politiet, Forsvaret og Hjemmeværnet, før de værnepligtige bliver indrullet, og det er de godt selv klar over. De ved godt, at man efter endt værnepligt skal igennem yderligere otte måneders træning, før man kommer i nærheden af en skarp situation. Den bevidsthed er en naturlig konsekvens af, at man

satte værnepligtstiden ned til fire måneder. Derudover blev ordet "totalforsvar" stort set heller ikke nævnt i den uge, jeg brugte på et sessionscenter. At man bliver uddannet til at indgå i totalforsvaret er derfor heller ikke tydeligt tilstede i de værnepligtiges bevidsthed eller motivation," siger Beate Sløk-Andersen, der er Ph.D.-stipendiat ved Saxo-Instituttet ved Københavns Universitet.

Forskningen en mangelvare

Blandt hendes specialiseringsområder er humanistisk militærforskning, og det var i forbindelse med et tidligere arbejde, hun fandt ud af, at der ud over det militærhistoriske er publiceret me-

get lidt forskning om værnepligt. Derfor kastede hun sig over arbejdet, der skal ende med en Ph.D.-afhandling med titlen "Værnepligt i det 21. århundrede: Konstruktionen af den gode danske soldat."

Hun er nu halvvejs igennem det tre år lange arbejde. Blandt andet har hun brugt fire måneder på selv at gennemføre værnepligten. I de sidste tre uger af perioden foretog hun interviews blandt halvdelen af sine 57 værnepligtskolleger. Hun har desuden interviewet ti befalingsmænd og en regimentschef.

I løbet af hendes research, der i alt er resulteret i 200 siders feltnoter, 45 timers interviewoptagelser og en god stak rapporter, har hun fundet ud af, at der er mange

grunde til, at værnepligten har overlevet så mange debatter om en mulig nedlæggelse. Men de værnepligtiges beskyttelse af fædrelandet ligger langt nede på listen.

"Helt overordnet kan man sige, at værnepligtens chancer for at overleve har vist sig større, end jeg ville have spået, før jeg gik i gang. Den er sat i bero i mange lande, og hvorvidt man skulle gøre det i Danmark har været til diskussion nu i over 50 år. Den har vist sig endda særdeles overlevedygtig," siger Beate Sløk-Andersen.

Når der generelt er stor støtte til værnepligt, er det ifølge Beate Sløk-Andersen fordi, der er rigtig mange forskellige agendaer, der opfyldes af værnepligten – ofte

ER DU MODIG NOK TIL AT SØGE IND SOM JÆGERSOLDAT?

ANSØG SENEST 1. AUGUST

af symbolsk karakter. Dels er der en opfattelse af, at man skal have ret til at tjene sit land. Og dels bliver de værnepligtige skrevet ind i en større fortælling, der handler om, at mænd knytter bånd i et stort fællesskab, der trækker tråde til generationer før dem. En historie, som kvinder nu også bliver skrevet ind i, hvilket ifølge Beate Sløk-Andersen kun styrker værnepligtens legitimitet: At den nu er for begge køn, og at dermed hele befolkningen styrker værnepligtens forankring i samfundet.

Værdi med hjem

Hun har endnu halvandet år til at færdiggøre sin afhandling, og hun vil derfor endnu ikke drage no-

gen konklusioner. Først og fremmest skal hun tygge sig igennem sit omfattende materiale. Det er dog tydeligt, at værnepligten tjener ét klart formål: Rekruttering.

"Værnepligt er en eksklusiv form for rekruttering til de videre uddannelser i Forsvaret. Det giver et godt grundlag for rekruttering, at man har fire måneder til at se potentielle professionelle soldater an. Der er rigtigt mange, som ikke havde forestillet sig at skulle gå videre i Forsvaret men udelukkende meldte sig på grund af et ønske om at prøve sig selv af, der bliver "omvendt". De fleste befalingsmænd, jeg har interviewet, havde heller ikke forestillet sig, at de skulle have en karriere i Forsva-

ret. Så værnepligten kan noget i forhold til rekruttering."

Sverige har da også netop af samme grund genindført værnepligten.

Bedre samfundsborgere

De cirka 85 procent af de danske værnepligtige, der ikke bliver rekrutteret, og dermed aldrig igen oplever at være en del af Forsvaret, er der også en agenda med.

"De befalingsmænd, jeg har interviewet, er meget bevidste om, at de sidste 85 procent skal have noget af værdi med hjem fra uddannelsen. Dels vil man gerne gøre dem til bedre samfundsborgere, der kan finde ud af at møde til tiden og vise andre mennesker respekt, og dels er man opsat på, at

de kommer ud med gode oplevelser, som de deler med venner og familie og dermed bliver en slags ambassadører for Forsvaret," siger Beate Sløk-Andersen.

Sidstnævnte bevidsthed er med til at skabe en ret udbredt opfattelse af, at værnepligten kan sammenlignes med et højskoleophold, hvilket ifølge forskeren fra Saxo-instituttet ikke betragtes som en god ting af alle i Forsvaret. Blandt andet interviewede hun en regimentschef, der var noget irriteret over den sammenligning, da Forsvarets rolle jo er en helt anden end højskolernes. Men mange af be væggrundene for overhovedet at vælge værnepligt – nemlig ønsket om at prøve sig selv af og lære noget i processen – min-

der unægtelig om be væggrundene for at tage på højskole. Da værnepligten blev sat ned til fire måneder, blev risikoen for at komme i nærheden af en skarp situation så godt som elimineret, og dermed blev værnepligten mere "hyggelig."

Det er ifølge Beate Sløk-Andersen dermed naturligt, at man ikke nødvendigvis identificerer sig med det at være soldat, bare fordi man har gennemført værnepligt.

"Afstanden mellem værnepligt og den skarpe situation blev meget større, da man forkortede værnepligten. Og det har skubbet den mere i retning af et højskoleophold," slutter Beate Sløk-Andersen af om de værnepligtiges oplevelse af de fire måneder. ■

AFGHANERNE VIL HAVE UDDANNELSE, MATERIEL OG STØTTE FRA LUFTEN

USA vil igen øge antallet af soldater i Afghanistan, og Danmark er blevet bedt om at bidrage. Mere uddannelse af den afghanske hær er nødvendig for at stabilisere landet.

TEKST OG FOTO: ANDERS V. FRIDBERG / VFK

Siden den internationale sikkerhedsstyrke ISAF trak sine kampsoldater ud af Afghanistan i 2014 og overlod ansvaret til afghanerne, er sikkerhedssituationen i landet blevet dårligere. Regeringen kontrollerer i dag kun omkring 50 procent af landet, mens Taleban kontrollerer resten og fortsat vinder terræn. Derfor øger USA antallet af amerikanske soldater i Afghanistan og har bedt sine allierede gøre det samme.

Ifølge major Thomas Galasz Nielsen, der er militær analytiker ved Institut for Strategi på Forsvarsakademiet, kan flere vestlige militære styrker ikke skabe fred i Afghanistan. En ændring af situationen kræver en opblødning af den fastlåste politiske situation i landet, og at Afghanistans nabolande holder op med at pleje deres egne interesser på bekostning af Afghanistans.

Men mere uddannelse, rådgivning og hjælp i form af materiel eller støtte på områder, hvor de afghanske sikkerhedsstyrker har mangler - for eksempel luftstøtte - er nødvendig for at hjælpe sikkerhedsstyrkerne til at blive så stærke, at Taleban bliver tvunget til forhandlingsbordet, mener Thomas Galasz Nielsen. Han er også forfatter til en bog om oprørsbekæmpelse i Afghanistan og Pakistan sammen med David Vestenskov fra Forsvarsakademiet og en pakistansk forsker. Net

op nu er de i gang med at samle materiale til en ny bog om mulighederne for at stabilisere det krigshærgede land og regionen, der skal udkomme i 2018.

"Hvis NATO ikke medvirker til, at Taleban bliver tvunget til forhandlingsbordet, bliver Afghanistan fastholdt i en voldsspiral. Lige nu ser Taleban sig selv som det vindende hold," siger han.

ISIL vinder frem

Da den internationale koalition i 2001 angreb Afghanistan og væltede Taleban, var det på grund af styrets støtte til Al Qaeda. Al Qaeda spiller ikke længere nogen rolle i Afghanistan, men den skrøbelige sikkerhedssituation kan stadig spille negativt ind på sikkerheden i Vesten. Terrororganisationen ISIL vinder frem i Afghanistan og vil kunne bruge landet som udgangspunkt for egne internationale aktiviteter, hvilket presser Taleban og yderligere destabiliserer landet. Og hvis Taleban erobrer byerne, vil det kunne føre til store strømme af flygtninge ud af landet.

"De mere veluddannede i byerne vil i mindre udstrækning end befolkningen i landområderne kunne acceptere at leve under Talebans styre, selv om Taleban har forandret sig, siden bevægelsen havde magten i Afghanistan," lyder vurderingen fra Thomas Galasz Nielsen.

NATO støtter allerede de afghanske

Thomas Galasz Nielsen, militær analytiker ved Institut for Strategi på Forsvarsakademiet.

sikkerhedsstyrker med uddannelse og rådgivning. Men der er et stort behov for mere uddannelse på alle niveauer i den afghanske hær.

Basale færdigheder

"Afghanerne tror selv på, at mere af det samme nytter. De ved godt selv, at deres uddannelsesniveau er meget lavt. De skal lære stabsarbejde og at få deres enheder til at fungere sammen. Men der er også behov for at uddanne officerer, så de ikke forlader deres enheder, når de bliver pressede, og der er brug for uddannelse i helt basale soldaterfærdigheder, så soldaterne får mere tro på egne evner," forklarer Thomas Galasz Nielsen, der netop er kommet hjem fra Afghanistan, hvor han både har talt med politikere fra det afghanske parlament og med repræsentanter fra Taleban.

Ud over uddannelse og træning efterspørger afghanerne ifølge Thomas Galasz Nielsen materiel og i særlig grad støtte til deres flyvevåben.

"Afghanerne kigger meget på, hvordan Vesten støtter i Irak, fordi den metode tilsyneladende virker. Derfor vil de meget gerne have støtte fra luften til deres styrker på jorden," forklarer han.

Til gengæld er der ikke noget stort ønske om, at vestlige styrker igen skal deltage mere aktivt i kampene på jorden.

"Der er mange afghanere, der siger, at der har været 150.000 soldater fra NATO, uden at det skabte stabilitet, så det er ikke den vej, vi skal," siger Thomas Galasz Nielsen. ■

Hvis NATO ikke medvirker til, at Taleban bliver tvunget til forhandlingsbordet, bliver Afghanistan fastholdt i en voldsspiral. Lige nu ser Taleban sig selv som det vindende hold.

Thomas Galasz Nielsen

KURSUS

STRATEGISK LEDELSE

Er du chef på M401- eller C400-niveau og arbejder inden for Forsvarsministeriets myndighedsområde? Så søg ind på Strategisk Ledelse ved Forsvarsakademiet og øg din refleksion og bevidsthed om forskellige strategiske tilgange til Forsvaret og din egen organisation.

Læs mere og ansøg senest den 15. august
via www.job-i-Forsvaret.dk – find kurset under militære stillinger

TRÆNINGSTIPPET

BEHÆNDIGHEDSTRÆNING

Behændighedstræning forbedrer evnen til at koordinere og stabilisere kroppens bevægelser og kan stimulere såvel muskler som kredsløb. En forbedret behændighed understøtter Forsvarets Basiskrav.

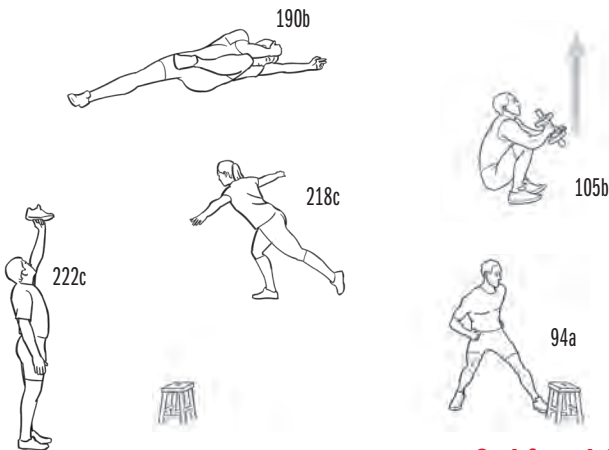
Udfør tre sæt af 10-15 gentagelser for hver øvelse – til begge sider for hård rul, turkish get up med sko og ét-bens hofterotation. Ideelt udføres programmet 2-3 gange om ugen. Video og nærmere beskrivelse af øvelserne kan findes i APP'en Træn med Forsvaret eller på <https://traenmed.forsvaret.dk/> hvor der også kan findes inspiration til lettere/sværere variationer af de samme øvelser.

Programmet kan fint udføres i uniformsbukser og t-shirt.

Efter endt træning påtages en tør t-shirt, drik lidt vand, tag et stykke frugt og så tilbage til arbejdet.

Behændighedstræning består af:

- ▶ Hård rul (190b)
- ▶ Turkish get up med sko (222c)
- ▶ Èt-bens hofterotation (218c)
- ▶ Deck squat (105b)
- ▶ Returløb (94a)

God fornøjelse!

Foto: Ronni Bjørn

STORT TESTARBEJDE FØRER TIL NYE FYSISKE BASISKRAV

Efter i bogstaveligste forstand at have rejst land og rige rundt er en arbejdsgruppe under Forsvarets Sundhedstjeneste, Center for Militær Fysisk Træning klar med anbefalinger til nye fysiske basiskrav. 595 medarbejdere har deltaget i testen af de nye øvelser.

AF LARS BO AXELHOLM / VFK

TRÆNING Infanterister og kontormedarbejdere, kvinder og mænd, unge og gamle fra alle afkroge af Forsvaret har deltaget i det testarbejde, som skal føre til de nye fysiske basiskrav. Testarbejdet og udviklingen af de nye krav er udført af en arbejdsgruppe under Center for Militær Fysisk Træning ved Forsvarets Sundhedstjeneste.

”Vi har endda gennemført vores testprotokol ombord på fregatten Peter Willemoes i Adriaterhavet,” siger Henriette, Cand. scient, Ph.d. i idrætsfysiologi og formand for arbejdsgruppen.

Hun forklarer, at det har været vigtigt at teste både soldater i kampform og medarbejdere med mere stillesiddende arbejde for at sikre, at de nye basiskrav kan anvendes af alle.

”Det har været en stor og po-

sitiv oplevelse at se personellet interesse og vilje til at medvirke i testen af øvelserne. Vi har fået mange gode kommentarer og den værdifulde feedback gør, at jeg har en god mavefornemmelse med de nye basiskrav. De er ikke udviklet i en osteklokke, men ude i virkeligheden,” forklarer hun.

Arbejdsgruppen har udviklet de nye basiskrav i samarbejde med værnene, SOKOM og FPS inden for de rammer, der er udstukket af en sty-

regruppe. Øvelserne kan gennemføres uden meget træningsudstyr, de er simple og lette at kontrollere, og de kan gennemføres med en hel deling ad gangen.

”Det er vigtigt, at man med en kort instruktion kan være kontrol-lant. Samtidig skal øvelserne involvere de samme muskelgrupper, som indgår i de ’Operative Fysiske Anbefalinger,’ og endelig skal basiskravet gerne motivere til træning,” forklarer Henriette.

”Vi har fået meget positive tilbagemeldinger undervejs. I starten sagde mange, at de nye øvelser var ”a piece of cake,” men når de så havde gennemført testprotokollen, var reaktionen, at det var et godt træningspas, som gav sved på panden. Med de nye fysiske basiskrav er der sikret en rød tråd fra basiskravet til de Operative Fysiske Anbefalinger,” siger Henriette Albinus. ■

FAKTA: BASISKRAV

Arbejdsgruppen anbefaler, at det nye basiskrav består af:

En udholdenhedstest (løb)

Fire styrkeudholdenhedsøvelser

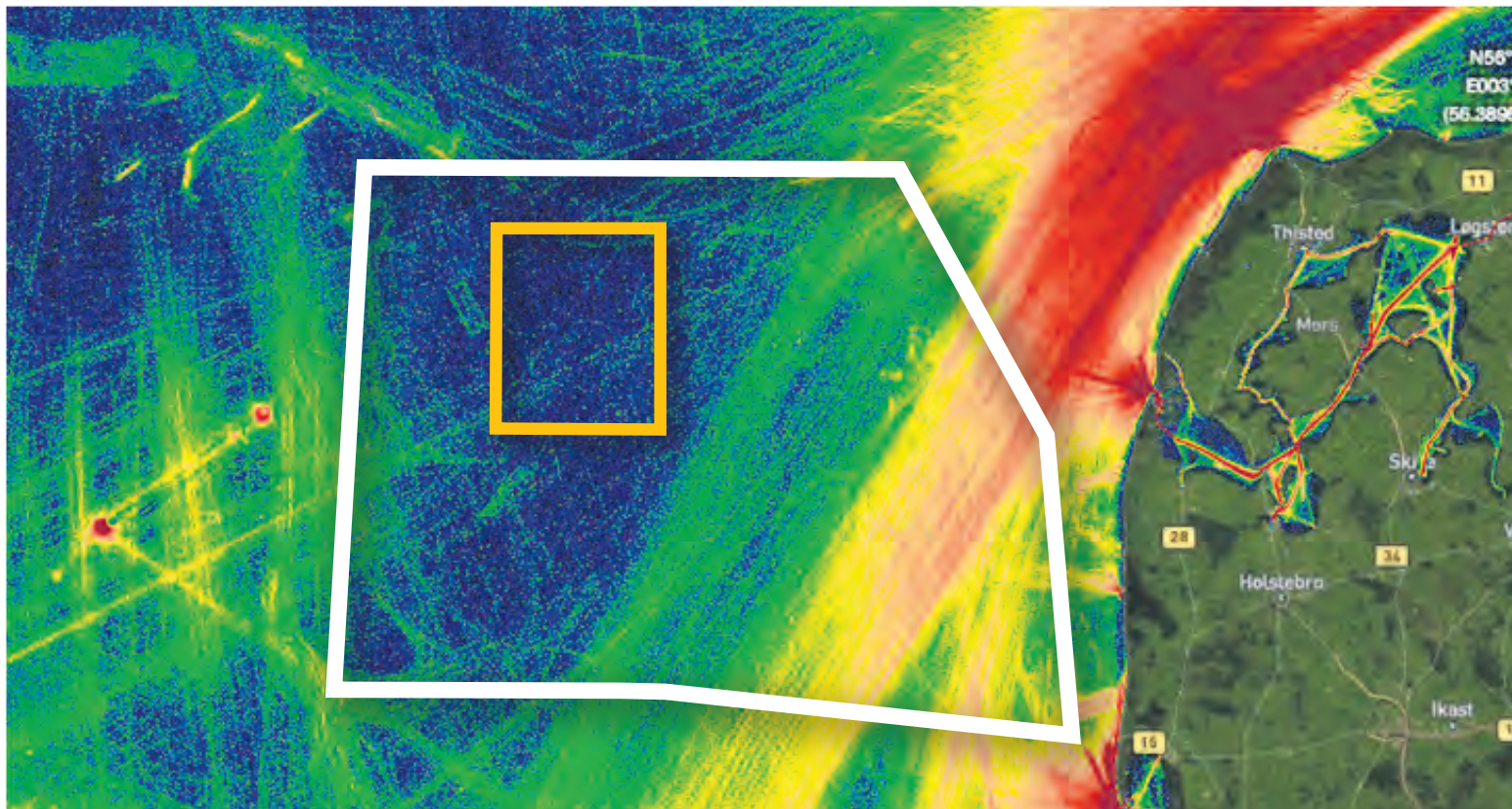
Dips
Træk til bryst
Splitsquat
Burpees (tilpasset)

Formålet med basiskravet er at sætte et fysisk minimumskrav, der kan danne grundlag for træning mod de Operative Fysiske Anbefalinger. Basiskravet er ikke et præstationskrav i forhold til en bestemt funktion, men et generelt minimumskrav til at være ansat i Forsvaret.

Arbejdsgruppen har netop afleveret sin rapport til styregruppen, hvorefter det nye basiskrav skal i høring ved værnene, SOKOM og FPS, før det kan lægges op til godkendelse ved Forsvarets øverste ledelse. De nye krav skal anvendes fra 1. januar 2018.

FORSVARETS MESTERSKABER / KALENDER 2017

DISCIPLIN	PERIODE/DATO	ARRANGØR
Motionsevent DHL-Stafetten Århus/Odense	17. august 2017	Århus Motion/Odense Gymnastikforening
Motionsevent DHL-Stafetten Sønderjylland	23. august 2017	DHL
Motionsevent DHL-Stafetten Aalborg/København	31. august 2017	Aalborg Atletik/Sparta
Forsvarets Mesterskab i Marine Femkamp	19. september 2017	Søværnets Skole
Forsvarets Mesterskab i Adventure Race - "Delta Adventure Race"	23. september 2017	Forsvarets Sundhedstjeneste/Center for Militær Fysisk Træning & Dansk Adventure Race Union
Motionsevent Almindingsløbet	23. september 2017	Viking Atletik
Forsvarets Mesterskab i Terrænsport	TBD	TBD
Forsvarets Mesterskab i Sejlsport	TBD	Søværnets Operative Logistiske Støttecenter Korsør
Forsvarets Mesterskab i Skydning	TBD	TBD

Illustrationen viser akkumulerede AIS-informationer, dvs. information om hyppighed af skibstrafik. Tæt på kysten er der tæt trafik (rød), et stykke fra kysten er der moderat trafik (grøn), og længere ude er der næsten ingen trafik (blå). Netop derfor lægger man missiløvelserne i et skydeområde (orange firkant), et sted med hvid markering = meget lidt trafik. Øvelsesområdet er med andre ord lagt i et trafikmæssigt ret dødt område. Her er ingen store transport- eller skibsruter, og de fiskepladser, som området indeholder, er ikke anvendt særligt ofte. Dermed undgår man konflikter med civil skibstrafik og dermed forstyrrelser af øvelserne.

NYT KONCEPT FOR F-16 MISSILSKYDNING ER EN SUCCES

F-16-kampflyenes årlige skydeøvelser med missiler på droner bliver i stigende grad forstyrret af stor civil skibstrafik tæt på kysten. Derfor har man i starten af maj afprøvet et øvelsessetup, hvor dronerne ikke sendes af sted fra kysten men i stedet fra et skib langt til havs, hvor der ikke er så meget trafik. Det har vist sig at være en rigtig god idé.

AF STEFFEN FOG / VFK

MISSILSKYDNING

En hidsig, nærmest snerrende lyd som ti knallerter for fuld kraft lyder hen over helikopterdekke. Nederst på den lange sliske, der udgør katapulten, er dronen klar til at blive accelereret op i flyvefart. Alle venter spændt, og dér kommer signalet. Katapulten udløses og sender med stor fart Banshee-dronen ud over rælingen på helikopterdekke af støtteskibet Esbern Snare. Dronen stiger hurtigt op i de lave maj-skyer over Nordsøen for at møde sit endeligt som missilføde i F-16-piloternes skydeøvelse.

Det her er et centralt øjeblik i Operation Falcon 2017. Det er det her, der gør det hele muligt: F-16-måldrone sendt af sted fra støtteskib.

Det er ikke uset, at man sender droner i luften fra et skib. Men det er første gang, Forsvaret gør det med de droner, som F-16 Fighting Falcon skyder på. Og idéen med at sejle langt til søs for at træne skydning på droner med missiler fra F-16 har vist sig at være rigtig god. På tidligere øvelser har man alt for ofte oplevet at måtte udskyde eller afbryde missilskydningen pga. civil skibstrafik i de hidtidige skydeområder. Tidligere øvelser har nemlig ligget tættere på land, fordi dronerne er blevet sendt af sted fra land. For at komme væk fra den tætte trafik tæt på kysten har man derfor nu som forsøg sendt et skib - støtteskibet Esbern Snare - et godt stykke til søs i Nordsøen og sendt dronerne af sted fra skibet. Dermed kan man undgå forstyrrelser fra den tætte skibstrafik ved kysten.

“At sende dronerne af sted fra skib langt til søs er en game changer! Det gør, at vi kan gennemføre øvelsen uden afbrydelser eller ændringer. Tidligere har vi ofte aflyst store dele af skydningen, fordi vi ikke kunne flyve med dronerne pga. civil skibstrafik. At vi nu har et skib som platform for dronerne ændrer det hele fuldstændigt. At nå til det punkt, hvor vi er i dag, gør mig til en rigtig glad mand,” siger major “STI”, chef for Fighter Wing Skrydstrupskvadron 730.

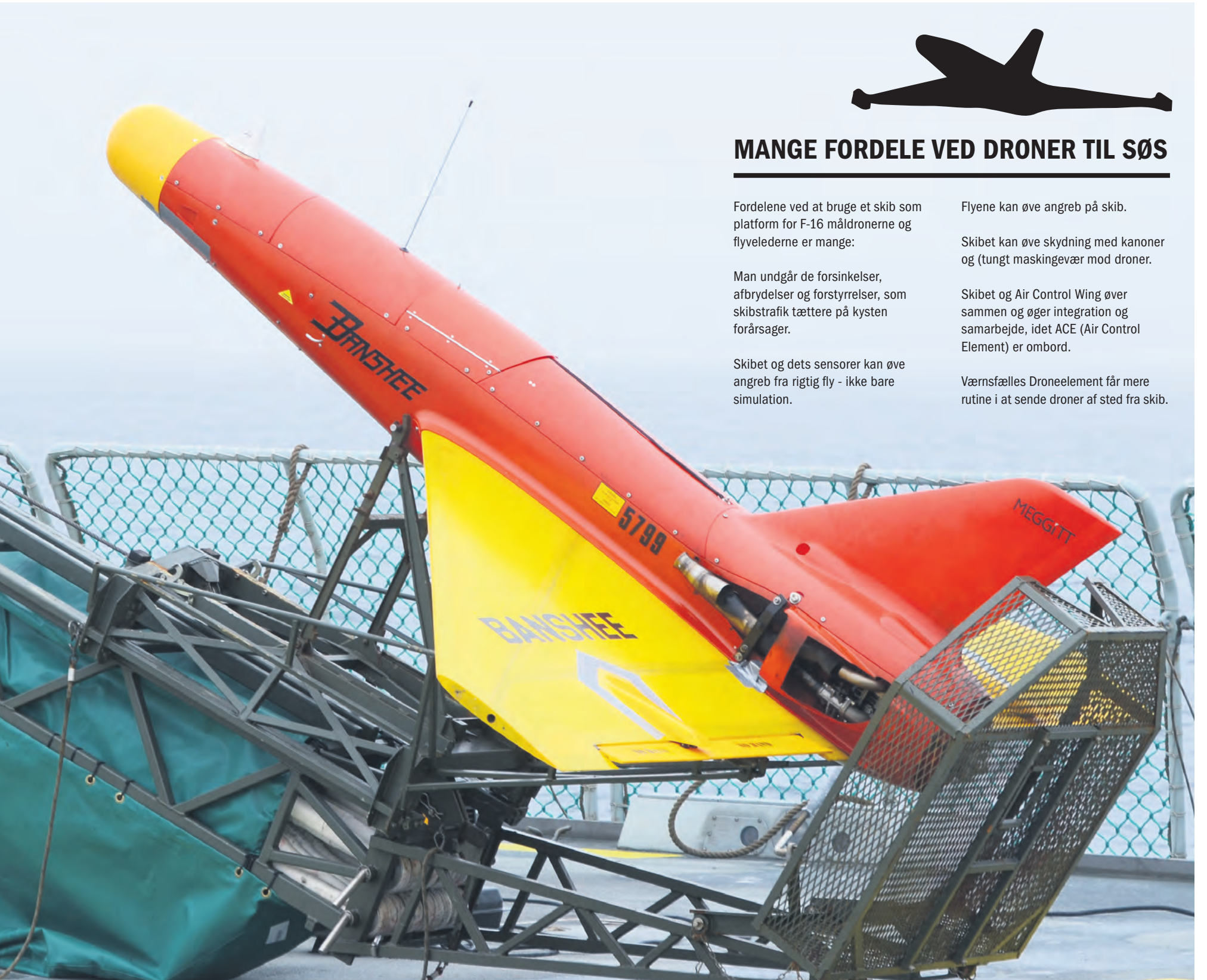
“Jeg tror også, at det økonomisk giver mening. Vi bruger typisk seks F-16 i luften af gangen på øvelserne, og det er ikke billigt. Selv om det også koster penge at have støtteskibet i gang, tror jeg, at det samlet er en god idé, fordi vi på den måde ikke flyver forgæves. Tidligere kunne vi risikere at være seks F-16 i luften uden at kunne gennemføre øvelsen. Dertil får skibet også en masse ud af det,” siger han.

Øve flyangreb på skib

Han henviser blandt andet til, at man har udnyttet lejligheden til at øve flyangreb på skibet med avancerede flyveprofiler, altså måder at flyve ind mod skibet på. Samtidig har skibet kunne øve procedurer og teste udstyr og sensorer, som skal imødegå sådanne angreb. Det er sjældent muligt for skibet at teste det på rigtige fly, normalt sker det på simulationer.

“Vi får en masse træning ud af at F-16 flyver de her flyveprofiler på os. Vi får trænet vores procedurer mod fly og missiler. Noget som vi ellers relativt sjældent har mulig-

MANGE FORDELE VED DRONER TIL SØS

Fordelene ved at bruge et skib som platform for F-16 måldronerne og flyvelederne er mange:

Man undgår de forsinkelser, afbrydelser og forstyrrelser, som skibstrafik tættere på kysten forårsager.

Skibet og dets sensorer kan øve angreb fra rigtig fly - ikke bare simulation.

Flyene kan øve angreb på skib.

Skibet kan øve skydning med kanoner og (tungt maskingevær mod droner.

Skibet og Air Control Wing øver sammen og øger integration og samarbejde, idet ACE (Air Control Element) er ombord.

Værnsfælles Droneelement får mere rutine i at sende droner af sted fra skib.

En stor og vigtig sidegevinst ved, at Esbern Snare og F-16-flyene mødes langt til søs, er, at F-16-flyene bruger den resterende flyvetid efter drone-nedskydningen til at lave flyveprofiler på skibet, dvs. flyve ind mod skibet som om de vil angribe det med våben. Det har givet skibet nogle meget bedre muligheder for at øve mandskab og rutiner under angreb samt afprøve skibets sensorer (radar mv.) på rigtige fly i stedet for software-simuleringer, som normalt er det, der øves på. Foto: Steffen Fog.

hed for at teste med rigtige fly i luften og med de høje hastigheder, som F-16 tilbyder,” siger Thomas Stig Rasmussen, kommandørkaptajn og skibschef på Esbern Snare.

Flykontrol ombord

Men listen over fordele ved dette øvelsessetup stopper ikke her. Man har nemlig valgt at flytte ACE, Airspace Coordination Element - dvs. luftrumskontrollen og flykontrol af F-16, som er nødvendig i sådan en øvelse - væk fra land og ud på skibet. Det har også vist sig at være en rigtig god ide. Det har nemlig givet en meget bedre integration mellem flykontrollen og skibets øvrige medarbejdere og opgaver i skibets operationsrum, i skibets dronekontrolrum mv.

“Det er første gang, at vi sidder ude på et skib og laver luftrumskontrol under en øvelse som den her, hvor der er live missilskydninger. Normalt sidder vi i land, men det er en kæmpe fordel for os at sidde på skibet. Her kan vi nemlig tale direkte med droneførerne nede på helikopterdekken, og vi kan tale med skibets besætning, der opbygger overfladebilledet fra operationsrummet lige ved siden af os. Vi har altså de fleste parter samlet ét sted, på skibet. Det letter kommunikationsvejene meget og giver et meget bedre flow i kommunikation og entydige kommandoveje,” siger SLY, sergent i Air Control Wing og fighter controller. Han kontrollerer luftrummet omkring skibet under øvelsen og står for en del af godkendelsen til missilskydning.

Skibet er også rigtigt glade for at have flykontrollen ombord:

“Det her er en kærkommen mulighed for at træne sam-

men med flyvevåbnet, når det nu alligevel er i luften. Når piloterne har skudt på dronerne, bruger de den resterende flyvetid på at lave angrebsprofiler på os. Her sidder ACE og koordinerer flyveprofilerne på os. Det gør det utroligt smidigt, og det er imponerende, hvor hurtigt ACE er blevet integreret i operationsrummet til at facilitere vores interne træning, siger Peter, kaptajnløjtnant og operationsofficer på Esbern Snare.

Store perspektiver

Men han ser flere perspektiver i samarbejdet end det. At flykontrollen sker om bord kan for ham tilmed på sigt måske være begyndelsen på, at man giver Søværnets skibe direkte afgang til fly som et egentligt taktisk redskab.

“Hvis man ser på mange andre flåder - Hollands og Tysklands for eksempel - har de en pulje af flykontrolfolk, som de kan hive med ud om bord på skibene på øvelse og mission. Det betyder, at skibe i højere grad kan anvende luftassets taktisk, tage kontrol over dem og bruge dem,” siger Peter, kaptajnløjtnant og operationsofficer på Esbern Snare.

Han ser i det hele taget store perspektiver i, at man udpeger et så stort øvelsesområde og tømmer det for skibs- og flytrafik i flere dage:

“Det kunne på sigt give mulighed for, at vi i Søværnet selv kunne lave øvelser med vores egne antiluftmissiler mod droner. Måske kunne man udbygge det med flere skibe og invitere andre NATO-partnere med. Mulighederne er der for at videreudvikle det her,” siger han. ■

KOMMENTAR

”Op ad bakke er også fremad”

I ngen var i tvivl om, at det var en stor rekrutteringsopgave at skulle overtale bachelorer til at søge ind, da vi omlagde officersuddannelserne i 2015. Udfordringerne viste sig ligeledes tydeligt sidste år, hvorfor opgaven her i 2017 som ventet var både stor og vanskelig.

Men ”op ad bakke er også fremad,” som man siger, og selv uden at have de endelige tal klar endnu, kan vi allerede i skrivende stund (ultimo maj) konstatere, at det i år går bedre, og at rekrutteringsmålene for kadetter til Hæren og Flyvevåbnet bliver nået. Søværnet følger lige efter, og på nær nogle manglende pladser på de to tekniske linjer forventer vi også, at målet dér nås.

Vi har endnu ikke et fuldt overblik over, hvorfor det går bedre med rekrutteringen, men vores kampagne i medierne har helt sikkert haft en positiv effekt – og oveni har alle myndigheder øget indsatsen og koordineret bedre. Derudover er vi i år mere opmærksomme på at følge op med direkte kontakt til ansøgerne, så de har mulighed for at få deres spørgsmål besvaret én-til-én. Det betyder også, at vi holder kontakten til hver enkel ansøger.

I år har de nuværende kadetter også spillet en større rolle, specielt ved at dele deres hverdag på de sociale medier (eksempelvis under hashtagget #kadetliv), hvilket skaber kommunikation i øjenhøjde og øger troværdigheden af budskabet om, at Forsvaret vinder ved nærmere bekendtskab, og at vore uddannelser er noget særligt og giver adgang til job i verdensklasse. Sidst men ikke mindst har vi erkendt, at de sociale medier er vejen til at fange de unge, og derfor har vi også øget vores tilstedeværelse og rekrutteringsindsats netop dér.

Skal jeg bruge et udtryk fra Hæren, så har vi nu det første mål inde – og netop derfor gælder det om at fortsætte fremad. Næste års kampagne er derfor allerede på vej, og jeg vil opfordre alle til at støtte rekrutteringen med alt fra ”likes” til positiv omtale af uddannelserne eller et prik på skulderen af det unge menneske i din omgangskreds, der stadig ikke har fundet ud af, hvad fremtiden skal indeholde. Det kunne være vores næste kollega. ■

H.C. Enevold

Oberst

Chef for Flyvevåbnets Officersskole

Ansvarlig for koordinering af Forsvarsakademiets samlede rekrutteringsindsats

STAFETTEN

Ved du, hvad dine kollegaer i hele Forsvaret laver?
I Stafetten stiller vi spørgsmål om dit job, og du sender stafetten videre.

LASSE HOLDER STYR PÅ 32 NATIONALITETER

NATO-basen i Kabuls Hamid Karzai International Airport har 4500 beboere fordelt på 32 nationaliteter. Det giver visse udfordringer for danske Lasse, som er chef for basens internationale militærpoliti.

Foto: Michael Marquard Kristensen

AF CELINE LA COUR / VFK

AFGHANISTAN

Major Lasse er 35 år og chef for det internationale militærpoliti (IMP) på NATO's base i Hamid Karzai International Airport (HKIA). Han har således ansvaret for, at militærpolitiet på basen fungerer effektivt. IMP i Kabul består af 14 militærpolitifolk, hvoraf ti er fra Danmark, og fire er fra Australien.

Som Provost Marshal – chefens officielle betegnelse – arbejder man blandt andet med rådgivning i forhold til militærpolitiopgaver, håndtering af trafikfor-

Spørgsmålet

Hvad laver en Provost Marshall i Kabul, Afghanistan?

seelser, sikring af lokaliteter, brug af narkohunde samt koordinering med det afghanske politi.

”Forestil dig en mindre provinsby med fire udgange og 4500 indbyggere. Ligesom der

er behov for politi i byen, er der behov for IMP på basen. Der er konstant patruljering i lejren for at hævede sikkerheden og opretholde ordenen,” siger Lasse.

Kultursammenstød

En af de største udfordringer som Provost Marshal er at forholde sig til de forskellige kulturer blandt de mange nationaliteter på basen.

”Opgaverne spænder vidt mellem den daglige ledelse af mine egne MP'ere, og så at der pludselig står en italiensk oberstløjtnant på mit kontor, som er uforstående over, hvorfor hans vin til fejring af Italiens nationaldag er blevet konfiskeret,” forklarer Lasse.

Der er nultolerance overfor alkohol i lufthavnen. Hvis man vil nyde alkohol på HKIA(N) ved særlige begivenheder, kræver det en liste over deltagere og tilladelse mindst 24 timer før levering.

Det er dog ikke den eneste fejring, som har krævet lidt ekstra koordinering. For eksempel ville den tyrkiske general på basen fejre sejren over Australien ved Gallipoli under Første Verdenskrig med en tyrkisk parade og en pressekonference.

”Vi stod for sikkerheden til arrangementerne den

dag,” forklarer Lasse; ”Men jeg valgte at bruge udelukkende danske MP'ere for at undgå provokation.”

Sprogbarrierer er også en daglig udfordring, da det ikke er alle, som er lige gode til engelsk. Det betyder, at militærpolitiet ofte må agere mellemmand, når der opstår misforståelser.

”Englændere bruger ofte ordet ’fuck’. Det har en del gange skabt påstyr i vagterne, så jeg har været nødt til at sende MP'ere derhen. Det er jo tyrkerne, der har kommandoen på basen, og de er ikke så gode til engelsk. Ofte når de ringer nede fra operationsrummet, går jeg derned fysisk, fordi det er nemmere at forstå, hvad de siger face-to-face end over telefonen,” siger Lasse.

Insider-truslen

På NATO-basen i Kabuls lufthavn er den største trussel i øjeblikket ’insider-truslen’. Den består i, at en lokalarbejder potentielt kan gå amok med våben inde i lejren.

”Det er svært at få våben med ind i lejren udefra, fordi der er så meget kontrol. En af mine største opgaver er at sørge for, at folk i lejren ikke efterlader våben, ammunition eller taktisk udrustning tilgængeligt for potentielle insidere.”

Lasse vender hjem fra Kabul i august og overlader da jobbet til den næste Provost Marshal. Det skal i mellemtiden afgøres, om IMP-styrken skal øges med fem mand, så styrken er på 19 MP'ere, som NATO havde planlagt fra starten.

”Jeg kunne i hvert fald godt bruge de ekstra mænd,” påpeger Lasse. ■

CLAUS SPØRGER:

Hvad laver en teknisk officer i Flyvevåbnet?

HKIA – Hamid Karzai International Airport. Den civile lufthavn betegnes mere præcist som **HKIA (S)** – (S=syd).

HKIA (N) – den nordlige del af HKIA, hvor NATO-basen ligger (N=nord). Andre enheder og organisationer har andre dele af lufthavnskomplekset,

eksempelvis det afghanske luftvåben og grænsepoliti.

Det danske MP-bidrag udfører MP-opgaver inden for perimeterhægtning for HKIA (N), der er bevogtet af sikringsenheder underlagt den militære chef for Kabuls internationale lufthavn (COM HKIA).

UDPLUK AF UDDANNELSER DU KAN SØGE NU

- Flymekaniker
- Jægersoldat
- Sirius patruljefører
- Stationsspecialist
- Sergent i Hæren

Find dem alle på www.forsvaret.dk/uddannelser

Følg Forsvarets uddannelser på

Tv.: Vinderne af Danish Tank Challenge fra 2. kampvognseskadron.

Th.: Vinderne af Nordic Tank Challenge fra 2. kampvognseskadron

DANSK OPGØR PRÆGEDE KAMPVOGNSKONKURRENCER

2. Eskadron gjorde rent bord og vandt både Nordic Tank Challenge og Danish Tank Challenge 2017. Det fremkaldte stærke følelser blandt danskerne, der har trænet frem mod konkurrencen med det ene mål at vinde æren som rigets dygtigste kampvognseskadron.

TEKST OG FOTO: ASTRID JOHANNE HØG / VFK

SEJR Det er torsdag den 18. maj og kulminationen på fire dages konkurrencer mellem danske og internationale kampvognsbesætninger. Bænket side om side sidder omkring 200 canadiske, amerikanske, danske, svenske, norske og tyske kampvognsfolk. De forskellige uniformer danner en myriade af farver og mønstre, og de forskellige sprog blander sig til en forventningsfuld summen. "Jeg håber bare, vi har slået 1. Eskadron," siger en kampvognsmand med øjnene op mod scenen, hvor vinderen af Danish Tank Challenge skal til at blive udråbt.

Og da kampvognsbesætningen B18 bliver udråbt til vinder, flyver danskeren op fra stolen og istemmer et sejrbrøl, der kommer fra 2. Eskadron, som sidder spredt i gymnastiksalen. Vinderholdet sprøjter med champagne og falder hinanden om halsen.

Kæmper om håneret 2. Eskadron gør rent bord. Vinderen af Nordic Tank Challenge blev besætningen B27, og dermed vinder et dansk hold den internationale konkurrence for andet år i træk. Men det har været med den danske konkurrence for øje, at de danske besætninger har trænet frem mod konkurrencen. Det fortæller chef for 2. Eskadron Kim Fonseca.

"Med to eskadroner er der en sund konkurrence, og vinderen har jo så håneretten et stykke tid. Sidste år vandt 1. Eskadron, og i år har vi altså igennem uddannelse hævet bundniveauet så meget, at vi er kommet ud af konkurrencen som sejrherre," siger Kim Fonseca og fortsætter:

"Det er jo egentlig en uddannelseskontrol. Så kan jeg som chef kontrollere den enkelte kampvognsbesætnings styrker og svagheder. Men det betyder meget at vinde, også for mig," siger eskadronchefen.

Dansk samarbejde Også målt på point er den danske dominans klar. Årets resultater

fra Nordic Tank Challenge viser, at de danske besætningers føring ofte var flere hundrede point fra de indbudte nationer, og kun Norge kom i nærheden af vinderresultatet på 1590,20 point.

Det skyldes ifølge Kim Fonseca, at danskerne af flere årsager har udviklet et ualmindeligt stærkt samarbejde blandt de enkelte besætninger.

"Vi klarer os altid utrolig godt i internationale konkurrencer. Jeg har haft lejlighed til at bemærke, at det er på samarbejdet, vi skiller os ud. De fire mand i en dansk kampvognsbesætning bliver som oftest sammen i flere år, imens eksempelvis amerikanerne oftere rote-

rer," siger han og forklarer videre:

"Men det skyldes også ånden i den danske hær i forhold til nye mennesker. Førhen skulle nye folk med lavere rang bare rette ind. I dag er der mere fokus på holdet som helhed og på den enkeltes evner."

Den forklaring istemmer vinderholdet fra Nordic Tank Challenge, da Forsvarsavisen fanger dem under fotoseancen efter afgørelsen. Efter tre år sammen er netop samarbejdet blevet finstemt.

"Samarbejdet flyder bare. Et eksempel er, at hvis der er en opgave, en person ikke er stærk til, så løfter vi andre den opgave. Og så lader vi altid den stærkeste føre i enhver disciplin," siger Lucas. ■

AMERIKANER:

DET VIL JEG ALDRIG GLEMME

Den amerikanske korporal ved navn Colten kører kampvogn. Kørerens vil aldrig glemme sit besøg i Danmark, som har været både hårdt og lærerigt.

TEKST OG FOTO: ASTRID JOHANNE HØG / VFK

BESØG Korporal Colten har i løbet af fire dage prøvet mange ting, han aldrig havde regnet med. Han har besøgt et lille land i Norden, kørt i en Leopard-simulator, og så har han prøvet forhindringsbanen ved Holstebro Kaserne, som var én af disciplinerne i Nordic Tank Challenge.

"Det var sjovt for mig at prøve selv at køre jeres Leopard i simulatoren. Komponenterne sad lidt anderledes end i vores Abrams, men jeg tror sagtens, jeg kunne lære det," siger den 21-årige amerikaner.

Når det kommer til den fysiske del af konkurrencen, er han mindre selvsikker.

"Vi skulle løbe forhindringsbane, og det vil jeg aldrig glemme, for

det var virkelig hårdt. Vi forlader aldrig vores kampvogne; det at skyde med riffel og kæmpe på jorden klarer vores infanteri, så vi træner heller ikke til det," siger han.

Colten mener at have lært rigtig meget af sit besøg i Danmark. Og det skyldes ikke mindst konkurrencens opbygning, hvor hvert danske hold i den internationale

konkurrence følger ét udenlandsk hold gennem alle disciplinerne.

"Vi udvekslede tips efter konkurrencerne, og om aftenen mødtes vi til kampvogns-bar. Så delte vi vores gode og dårlige erfaringer med at være i hæren, og det binder os sammen. Vi føler, at vi har kendt vores danske venner altid," siger Colten. ■

Korporal Colten fandt de fysiske krævende konkurrencer sværest.

FORSVARET PÅ DE SOCIALE MEDIER

Følg Forsvaret på TWITTER her:
<https://twitter.com/forsvaretdk>

Forsvaret er virkelig blevet aktiv på twitterprofilen @forsvaretdk på det seneste. Nyheden om Forsvarets inspektionsfartøj Triton og deres fund af to målestationer fra Canada gik dens gang på Twitter fra profilen @NRCan til @CanadaDenmark og selvfølgelig til @forsvaretdk. De to målestationer har rejst 8.000 km i det arktiske hav fra det nordøstlige Canada, nord om Grønland, over Nordpolen og ned langs Grønlands østkyst, hvor de blev fundet. Målestationerne blev da opsamlet og sendt tilbage til Canada, hvor de skal bidrage til polarforskning.

Tak til Arktisk Kommando og det kongelige danske flådeskib Triton for jeres hjælp
[#arcticocean](#)

[#dkforsvar](#) redder videnskabelig guldgrube ved Grønlands kyst efter utrolig rejse på 8000 km i arktiske havstrømme.
www2.forsvaret.dk/nyheder/overig

Det skabte vild tumult på Facebook, da narkohunden Pablo blev kidnappet hele TO gange. I første omgang efterlyste Flyvevåbnet Pablo på sin facebookside, og opslaget blev delt mere end 15.000 gange. Pablo blev fundet igen mindre end 24 timer efter efterlysningen på Facebook, men glæden varede kort, for dagen efter blev Pablo stjålet igen! Hele 1.200 kommentarer generede opslaget om Pablos nye forsvinden. Heldigvis fandt politiet Pablo igen-igen, men denne gang med blå spraymaling på pelsen og et sår på halsen, efter tyvene havde prøvet at skære chippen ud. Nu er Pablo i god behold.

Opdatering: Pablo blev fundet og er blevet stjålet igen!
EFTERLYSYNING: HAR DU SET PABLO?

I løbet af tirsdag nat blev hunden Pablo stjålet fra sin hundegård i Aarhus Nord. Til daglig arbejder Pablo sammen med sin ejer hos Air Force Training Centre's Hundetræningscenter i Karup. Pablo ligner en lille schæferhund, men han er en malinois på fire år. Når han bliver luftet i line og søger, svinger han kraftigt fra højre til venstre. Hjælp os med at dele, så Pablo kan komme hjem til sin familie igen.

NARKOHUNDEN PABLO STJÅLET IGEN

I nat blev narkohunden Pablo igen stjålet fra sin familie i Århus. Hegnet i hundegården er i nat blevet klippet op, og Pablo er igen væk fra familien. Hundeføren havde sikret hundegården med blandt andet ekstra låse, men til trods for dette har tyvene kunnet skaffe sig adgang ved at klippe hegnet.

Hjælp os igen med at finde Pablo.... [Se mere](#)

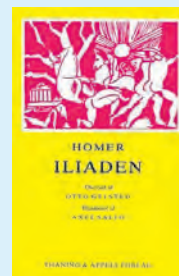
Synes godt om Kommenter Del

JEG LÆSER

Iliaden

Homer, på dansk
ved Otto Steen Due

LÆS

Iliaden handler om den Trojanske krig og er fra cirka 700 år før Kristi fødsel. Det er min mors udgave, og jeg har læst den flere gange. Begge mine forældre har læst teologi, så jeg er vokset op med fortællinger fra det gamle Grækenland og Mellemøsten, og jeg har bevaret den forkærlighed for antikken og de gamle historier.

Jeg vil anbefale den til folk, der interesserer sig for klassisk og ny samfundshistorie. De store historier fra antikken er meget relevante for at forstå, at vores position i historien ikke er helt unik. Store riger og imperier er altid opstået og gået under; det vil ske for USA og Europa før eller siden.

Gallerkrigen

Gaius Julius Cæsar,
oversat af Bo Grønbech

LÆS

Den handler om Julius Cæsars felttog ind i Gallien, der i dag er Frankrig. Den er god, fordi han beskriver en masse folkeslag meget detaljeret. Gallien bestod af mange folkeslag med hver deres kultur og helligdomme. Han beskriver en enormt rig kultur, og i dag er der ingen, der kender dem.

Den er spændende, måske især når man er ansat i Forsvaret. Man kan genkende tankegangen og hans overvejelser. Det kan være alt fra, hvor skal vi slås, hvordan får vi forsyninger, men også hvad skal der ske efter krigen. Mødet med de galliske stammer kan godt sammenlignes med mødet mellem de vestlige styrker og afghanerne. Cæsar beskriver deres krigsråd, der for eksempel kunne handle om, hvordan man skulle møde lokalbefolkningen. Dog er der den forskel, at de kom for at gøre Gallien til en del af det romerske imperium.

Søren

kaptajn,
Helicopter Wing Karup

NY UDDANNELSE TIL FRIVILLIGE PÅ VETERANOMRÅDET

Veterancentret tilbyder nu en uddannelse til frivillige indenfor veteranområdet.

Uddannelsen giver dig bl.a. indsigt i arbejdet som frivillig, den nyeste viden, og værktøjer til kommunikation. På uddannelsen får du rig mulighed for at udveksle erfaringer og skabe netværk med andre frivillige på veteranområdet.

Hvis du vil høre mere om Veterancentrets frivilliguddannelse, skal du ringe til projektleder Anne Hartmann-Madsen på telefon 72 16 32 77 eller skrive til vetc-rra01@mil.dk

Lektor Rikke Haugegaard fra FAK (i midten af billedet nede på siden) var i sommeren 2016 på tre ugers feltstudie i Mali for at undersøge forskellene mellem de vestlige og afrikanske styrker i landet. Foto: Rikke Haugegaard

NY RAPPORT OM MINUSMA:

STOR RISIKO FOR A-SOLDATER OG B-SOLDATER

En ny rapport om FN-missionen i Mali beskriver forskellene mellem de vestlige og afrikanske styrker, og hvad forskellene betyder for missionen. De afrikanske styrker er dårligt uddannede, dårligst udrustede og lider også de største tab.

AF MICHAEL AAGAARD JENSEN / AAGAARD MEDIER

MALI En ny rapport, "African Peacekeepers in Mali", fra Institut for Sprog og Kultur ved Forsvarsakademiet (FAK) og Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS) kigger på, hvilken rolle de afrikanske fredsbevarende styrker har i FN-missionen Minusma. Rapporten er resultatet af et tre-ugers feltstudie i Mali, som blev udført af lektor Rikke Haugegaard fra FAK i samarbejde med seniorforsker Peter Albrecht og forsker Signe Cold-Ravnkilde fra DIIS i sommeren 2016.

Store afrikanske tab

FN's mission i Mali hedder MINUSMA, og styrken består i overvejende grad af afrikanske soldater. Hele 67 procent af styrkens mandskab kommer fra afrikanske lande. En af de mest tydelige forskelle på dem og de vestlige styrker i landet er antallet af tab. Afrikanerne har haft flest faldne.

"Hvis du ser på de steder i Mali, hvor der er flest kamphandlinger, og hvor truslen er størst fra de militante grupper, så er det der, hvor de afrikanske og asiatiske styrker befinder sig. I det omfang der er europæiske styrker her, så er det primært specialstyrker. Så de afrikanske styrker er meget eksponerede over for truslen," fortæller lektor Rikke Haugegaard. Hun besøgte missionen i Mali for første gang i 2014.

Den tidligere styrkechef for MINUSMA, generalmajor Michael Lollesgaard, mener, at forskellen i antal tab primært skyldes uddannelse og udrustning. MINUSMA blev til på baggrund af en tidligere styrke fra Den Afrikanske Union (AFISMA). Her havde afrikanske lande allerede stillet infanteristyrker. Men de manglede special-, efterretnings- og helikopterstyrker. Dem stillede vestlige na-

tioner med senere, og MINUSMA styrken blev dannet.

"Derfor er der en forskel på, hvilken type enheder man har. Infanterienhederne, der er ude på jorden, er selvfølgelig udsatte, men dem, der er mest ude på jorden per soldat, er specialoperationsstyrkerne og de svenske og tyske ISR-enheder (Intelligence, Surveillance and Reconnaissance-enheder, red.), som var ude på patrulje og lave efterretningsindhentning. At det var afrikanerne, der havde de største tab, skyldes, at de var flere, at de var dårligere uddannede og dårligere udrustet," siger han.

Konkrete kulturforskelle

De mange forskellige kulturer, der skal arbejde sammen, kan også give gnidninger. De tre ugers studie, som Rikke Haugegaard og kollegaer fra DIIS lavede i Mali, undersøgte de kulturelle spændinger internt i missionen. Der var markante forskelle på, hvordan styrkerne taler om og ser på hinanden.

"Når vi interviewede europæiske styrkechefer, sagde de, at der er meget store kulturforskelle i missionen, og at det var svært at operere og svært at arbejde med afrikanere, fordi de ikke er trænet til at tage initiativ. Når vi så interviewede de afrikanske styrkechefer, så underspillede de kulturelle forskelle. De sagde, at der er en militær kultur, der binder styrkerne sammen. Man har nogle fælles værdier, når man er soldat, som er det samme i alle lande. Det, der gør forskellen for dem, er, at de kommer fra fattige lande, som ikke har råd til at købe alt det nyeste udstyr," fortæller Rikke Haugegaard.

Michael Lollesgaard oplevede kulturforskellen på meget konkret vis. De afrikanske enheder er svagere på træning inden udsendelse og mangler træning i at imødegå IED'er. De var heller ikke stærke på efterretning og dere skriftlige ener begrænsede.

"Når de havde været ude på patrulje i tre til fire dage, så kunne de godt komme hjem og skrive 'nothing to report', for man havde ikke været i kamp. Men man havde måske talt med en borgmester og forskellige elementer i det civile samfund,

Rikke Haugegaard på besøg på nigeriansk felthospital. Foto: privat

som i efterretningsmæssig sammenhæng kunne have været interessant at få rapporteret. Det var en af de ting, vi arbejdede på," fortæller han.

Forskellen på typer af bidrag, uddannelse og udstyr skaber ifølge rapporten en risiko for, at missionen får et første- og et andethold af soldater. Rapporten anbefaler også mere samarbejde og interaktion mellem de afrikanske og ikke-afrikanske styrker som en løsning på nogle af problemerne. Michael Lollesgaard medgiver, at der er et a- og et b-hold men fastholder også, at det i vid udstrækning skyldes, at de afrikanske styrker ikke har overholdt de forpligtelser, de har lovet FN.

"De danske, tyske og hollandske styrker får en ret stor logistisk støtte hjemmefra. Den støtte fik de afrikanske enhe-

der ikke. Derfor var der stor forskel på de vestlige og de afrikanske lejre. Nogle af de afrikanske lande så manglerne som et FN-issue, og det var lidt svært at forklare dem, at det faktisk var deres eget land, der ikke levede op til aftalerne," siger han.

Men mere integration mellem de svagere afrikanske styrker og de stærkere vestlige ser han ikke som en løsning.

"Det gør vi heller ikke i NATO. Vi laver joint, der hvor det giver mening, og hvor det optimerer en effekt. Det gjorde vi også i MINUSMA. Når afrikanere kørte ud på patrulje, så var der hollandske helikoptere, der støttede dem, der var tyske UAV'er (droner, red.), og der lå specialoperationsstyrker på flanken, men der var måske ikke en vestlig deling med inde midt i kompagniet, for det var ikke nødvendigt. Det var formentlig heller ikke særlig effektivt rent operativt," siger han.

Men på trods af uenighed om nogle af konklusionerne, så mener Michael Lollesgaard, at rapporten er brugbar.

"Jeg synes, at rapporten er interessant. Hvis jeg kigger politisk og strategisk på det, så vil vi have en interesse i på sigt at forbedre de afrikanske peacekeepers kapacitet. Det går på uddannelse, på udrustning og så videre. Det kan man gøre gennem forbedring af FN's system, således at FN bedre kan give materiel støtte," siger han og fortsætter:

"Så er der hele uddannelsesområdet, hvor man kan bidrage fra dansk side. Dels i New York, hvor man kan arbejde for, at enhederne bliver certificeret og får den rigtige pre-deployment training. Og ved at vi laver bilateral uddannelse, så vi eksempelvis laver counter-IED-træning," siger Lollesgaard. ■

Læs rapporten "African Peacekeepers in Mali" her: <https://www.diis.dk/node/7092>
Se diskussion af rapporten her: <https://www.diis.dk/node/7013>

INTERVIEW

CV

John Buur Christiansen

December 2013 til dato, adm. direktør, BIOFOS

August 2016 til dato, næstformand, FFV Energi & Miljø

Maj 2008 - december 2013, direktør, Faxe Forsyning

August 2006 - april 2008, administrationschef, Amagerforbrænding

April - juli 2006, oberstløjtnant, stabschef, Irak hold 6

Juli 2004 - april 2006, major, Forsvarskommandoens Ledelsessekretariat

2001 - 2004, major, Forsvarskommandoens Planlægningssektion

2000 - 2001, kaptajn, Stabskursus II, Forsvarsakademiet

1999 - 2000, kaptajn, Operativ Føringsuddannelse (OFU), Forsvarsakademiet

1997 - 1999, kaptajn, Leder af Forsvarskommandoens Adjutantenhed

1997, kaptajn, batterichef for luftværnsmissilbatteri (Stinger)

1997 - 1998, premierløjtnant, Videreuddannelsenstrin I, Hærens Officersskole

1990 - 1996, premierløjtnant, Sønderjyske Artilleriregiment

1987 - 1990, sergent og løjtnant, Officersgrunduddannelse (OGU), Hærens Officersskole

1986 - 1987, værnepligtig sergent, Kongens Artilleriregiment

1986, sergentelev, Hærens Artilleriskole

1985 - 1986, værnepligtig menig, Nørrejske Artilleriregiment

BIOFOS

Biofos tager hånd om det brugte vand fra omkring 1,2 mio. indbyggere i hovedstadsområdet.

Spildevand fra 15 kommuner ledes til de tre renselanlæg i Biofos: Renselanlæg Lynetten, Renselanlæg Avedøre og Renselanlæg Damhusåen. Her renses det, før det ledes ud i Øresund eller Køge Bugt. For Biofos er de affaldsstoffer, som skylles ud med forbrugernes brugte vand, en kilde til bæredygtig og miljøvenlig energi. Affaldet er en vigtig ressource, som bl.a. bliver til CO2-neutral strøm, gas til bygasnettet og varme til fjernvarmenettet.

Biofos har 169 ansatte, heraf en række elever, lærlinge og studentermedarbejdere.

Kilde: BIOFOS.DK

”

”Korpsånden i Forsvaret er unik, og jeg har ikke oplevet en så stærk korpsånd i det civile. I Forsvaret har du et fælles værdisæt, som gør, at man umiddelbart er på bølgelængde – en forståelse af, at vi er i samme båd.”

John Buur Christiansen

Foto: Jacob Helbig

JOHN BUUR CHRISTIANSEN / ADMINISTRERENDE DIREKTØR

Foto: Rune Lunda/HVIIDPHOTOGRAPHY

En af de udfordringer, som medarbejderne hos Biofos står overfor, er, at virksomheden skal kunne forudse og håndtere store mængder regnvand. ”Det ene anlæg kan modtage 20.000 kubikmeter spildevand i timen, men det kan klare op til 40-45.000 kubik i timen, hvis vi får et skybrud. Men det gælder om at kunne forudsige, hvad der sker, og der har vi været dygtige og blandt andet udviklet ny IT, der hjælper med at håndtere spidsbelastninger. Folk tænker ikke over, at regnvandet jo ikke er væk, bare fordi det er løbet ned i kloakken,” siger John Buur Christiansen.

”Uden for Forsvaret må du stå på egne ben”

Den lederuddannelse, du får i Forsvaret, er guld værd i det civile erhvervsliv, mener John Buur Christiansen, tidligere oberstløjtnant og i dag administrerende direktør i Biofos A/S. Til gengæld skal du være forberedt på, at der ikke nødvendigvis er noget system, der hjælper dig med karriere og efteruddannelse ’uden for hegnet’ – her må du stå på egne ben.

AF LARS BO AXELHOLM

SPILDEVAND

”Du skal køre så langt ud, at du tror, at du ikke kan komme længere -og så skal du fortsætte lidt endnu”.

John Buur Christiansen er vant til, at gæsterne hos Biofos A/S har lidt svært ved at finde frem til adressen for enden af Refshaleøen i København. Derfor giver han en meget detaljeret kørselsvejledning på telefonen, da vi aftaler interviewet.

Herude ved renseanlæg Lynetten har Biofos sit hovedkvarter, og det er her, den forhenværende oberstløjtnant i dag har det øverste ansvar for, at 1,2 millioner københavnere får rensset deres spildevand.

”Sagt helt overordnet, så er det mit ansvar, at københavnernes kan bade i Havnebadet, i Køge Bugt og ved Amager Strandpark. Og at der bliver lavet energi ud af spildevandsslammet,” forklarer John Buur Christiansen.

Han siger det med et smil, der understreger, at han er stolt over at stå i spidsen for en virksomhed, der både løser en vigtig samfundsopgave og samtidig gør det så godt, at Biofos kan fungere som showroom for dansk knowhow. Delegationer fra hele verden kommer på besøg for at se, hvordan virksomheden behandler spildevand og omdanner det til energi.

Efter interviewet venter for eksempel en delegation på 30 tyske eksperter i spildevandsslam, der skal have en rundvisning. Og om kort tid venter VIP-gæster fra brasilianske São Paulo. En by med 12 millioner indbyggere og et besøg, der forhåbentlig kan åbne for eksport af udstyr og dansk viden.

Udfordringer ligner Forsvarets

Biofos er ejet af 15 kommuner i hovedstadsområdet, og én af de store udfordringer for den administrerende direktør er de løbende krav til effektiviseringer.

”Vi er konstant udsat for et effektivise-

ringspres, og vi er underlagt et årligt prisloft. Vi kan ikke bare opkræve mere og mere for vores behandling af spildevandet, og det betyder, at vi konstant skal være mere effektive,” siger han.

John Buur Christiansen fortæller, at de udfordringer, han møder i sit civile job, derfor på mange områder minder om de udfordringer, Forsvaret står med.

”Det er stadig forholdsvist nyt for medarbejderne, og de løbende krav til forbedringer er derfor ikke under huden på alle. Det stiller krav til mine lederkompetencer at få medarbejderne med på rejsen. Hvordan får du det ind i en virksomhedskultur, at du skal levere det højest mulige service-niveau uden at kunne hæve priserne? Der ser jeg en stærk parallel til Forsvaret, hvor du oplever, at pengepungen bliver mindre, men stadig skal præstere på et højt niveau og for eksempel levere så mange som muligt til INTOPS (internationale operationer, red.),” siger John Buur Christiansen.

Direktøren fremhæver, at han i sit civile job har god gavn af de ledererfaringer, han har oparbejdet i Forsvaret.

”Jeg kan bruge hele paletten af, hvad jeg har lært i Forsvaret, både på det strategiske og mere jordnære niveau. Hvordan sætter du en vision og skaber en fælles retning for organisationen? Hvordan håndterer du en svær samtale? For mig gælder det om at opstille nogle mål og derefter overlade udførelsen til medarbejderne.”

Farvel på det rette tidspunkt

John Buur Christiansen valgte at skifte Forsvaret ud med det civile erhvervsliv for 11 år siden, fordi han på det tidspunkt - efter 20 års karriere i Forsvaret - fandt det svært at balancere hensynet til sin familie med de forflyttelser, en militær karriere kan indebære.

”Jeg følte også, at min karriere blev ekstremt dårligt forvaltet af FPT (daværende Forsvarets Personeltjeneste, red.). Det var

Forsvarets behov og ikke mine, der kom i første række, og jeg blev ikke hørt. Det var utilfredsstillende, at jeg ikke havde indflydelse på, hvad der skulle ske med hensyn til geografi og karriere. Men jeg havde en perfekt tid i Forsvaret, opgaverne var gode og udfordrende, og jeg havde fantastiske kolleger. Men det var også det rigtige tidspunkt for mig at tage vare på min egen karriere, og det var det rigtige tidspunkt for mig at skifte,” siger han.

Lederuddannelse er et guldæg

John Buur Christiansen mener, at den lederuddannelse, som man kan få i Forsvaret, er guld værd for en civil karriere.

”Jeg siger det uden at blinke; Forsvarets lederuddannelse er et guldæg. De værktøjer, du lærer, er også valide uden for hegnet. Du skal bare huske, at de udtryk, du lærer i Forsvaret, hedder noget andet i det civile. Så du skal lære at arbejde med begreber som ’alignment’, ’asset management’ og ’key performance indicators’,” siger han.

”Det var en overraskelse for mig, at du er nødt til at lære de udtryk, for ellers kommer du ingen vegne. Den ’Handelshøjskole-jargon’, som er uden for hegnet, den kender du ikke fra Forsvaret.”

En ting er altså, at man skal lære at bruge nogle andre udtryk, hvis man skifter uniformen ud med et slips, men også fraværet af støttefunktioner kan komme som lidt af en overraskelse, lyder det fra den administrerende direktør.

”Du er mere din egen lykkes smed i det civile, og det må du lære at acceptere. Du forlader et netværk, og det er ikke sikkert, at der står et nyt netværk klar til dig fra dag ét. Der er bare nogle støttefunktioner i Forsvaret, som slet ikke er herude. En ting er, at du ikke lige får udleveret uniform og selv må sørge for tøj. Men du må også selv finde din efteruddannelse, forhandle din løn og så videre. Der er ikke noget system omkring dig, og hvis du ikke har prøvet det før,

kan det være skræmmende. Jeg synes, det er fint, men du skal bare vide, at det er markant anderledes vilkår, og at du selv skal tage hånd om stort set det hele.”

Korpsånden

En anden stor overraskelse for John Buur Christiansen ved mødet med det civile erhvervsliv var forskellen på korpsånd.

”Korpsånden i Forsvaret er unik, og jeg har ikke oplevet en så stærk korpsånd i det civile. I Forsvaret har du et fælles værdisæt, som gør, at man umiddelbart er på bølgelængde – en forståelse af, at vi er i samme båd. I dag har jeg under 200 medarbejdere, og selv om vi altid hjælper hinanden, så er der stadig ikke samme fodslag i organisationen. Det stiller nogle andre krav til mig som leder at skulle forklare en forandring. Det kræver en helt anden motivering af medarbejderne,” siger John Buur Christiansen.

”Som chef for en mindre virksomhed skal du være klar til at stille dig op på ølkassen og tage ansvaret for alt – og alt er til debat. Hvorfor serverer kantinen altid fisk om tirsdagen? Det har overrasket mig, at man skal have svar på alt. Så gælder det om at huske sin børnelærdom med at uddelegere ansvar og opgaver, ellers kunne jeg bruge alle mine vågne timer på at løse alle problemer selv.”

Selv om arbejdet med at stå i spidsen for en forsyningsvirksomhed måske ikke umiddelbart minder om en militær karriere, så ser John Buur Christiansen en meget stor lighed.

”Jeg mener stadigvæk, at jeg i mit job gør noget godt og vigtigt for samfundet. På samme måde som Forsvaret. Du gør en forskel for andre, og der er en højere mening med det. Det er måske ikke noget, jeg tænker over til hverdag, men jeg tror alligevel, at det er en slags ’kald’, der har fulgt mig i hele mit arbejdsliv. Sådan var det også i mit tidligere job i Faxe Forsyning og Amagerforbrænding. Det er vigtigt for mig, at det ikke bare er et arbejde.” ■

EN ANDEN VERDEN

DØDBRINGENDE KVINDER

Fortællinger om heltedige kvinder i krig har eksisteret i tusindvis af år. Blandt andet skulle Hydna af Scione i 480 f.kr. have svømmet 15 kilometer i stærk storm for sammen med sin far at sabotere den persiske flåde og dermed bane vejen for græsk sejr ved slaget ved Salamis. Bagsiden har udvalgt følgende tre historier om kampafgørende kvinder.

DEN HVIDE MUS (1940-1945)

"Jeg kan ikke se, hvorfor kvinder skulle nøjes med at vinke farvel til deres mænd og strikke huer til dem". New Zealandsk-fødte Nancy Wake, der blandt andet blev kendt for at slå en tysk vagt ihjel med sine bare næver, gjorde da heller ingen af delene, hvilket hun ifølge New York Times fortalte en journalist allerede under Anden Verdenskrig. Nancy Wake blev født i Wellington, New Zealand i 1912, men voksede op i Australien. I 1930'erne rejste hun gennem Europa som freelancejournalist og blev oprørt, da hun i Wien så nazister banke jøder. Da krigen brød ud, reddede hun – efter at have giftet sig med en fransk industrimagnat – fra sin base i Marseilles i hundredevis af allierede piloter fra deres nedstyrtningssted til frihed via Spanien. Hendes evner til gang på gang at undslippe gav hende tilnavnet La souris blanche (Den hvide mus). I 1943 brændte jorden

dog under hende, og hun flygtede til England. Hendes mand var ikke så heldig. Han blev arresteret og skudt. Nancy Wake vendte tilbage til Frankrig som trænet medlem af S.O.E. (Special Operations Executive), hvor hun samarbejdede med den franske modstandsbevægelse. Hun endte reelt med at have kommandoen over 7000 modstandsfolk. Nancy Wake har siden selv fortalt om at have beordret henrettelsen af en fransk kvinde, som Nancy Wake mente var tysk spion. Da D-Dag kom, var Nancy Wake en af 39 S.O.E.-kvinder, der blev kastet ud med faldskærm over Normandiet. Tyskerne fik aldrig ram på hende. Hun døde først i 2011 – tre uger inden sin 99 års fødselsdag. Inden da nåede hun at blive hædret med den franske medalje Légion d'Honneur, den engelske George-medalje og den amerikanske Medal of Freedom.

NATTENS HEKSE (1942-1945)

Da Tyskland invaderede Sovjetunionen, blev major Marina Raskova oversvømmet af henvendelser fra unge kvinder, der tilbød at forsvare fædrelandet. Marina Raskova gik til Josef Stalin personligt og fik lov at danne tre regimenter, hvoraf det ene, 866. Natbomberregiment, bestod udelukkende af kvinder. Såvel piloter, navigatører og mekanikere var kvinder. Den 6. juni 1942 mødte de første rekrutter i alderen 17-26 op til tjeneste og blev nærmest samme dag sat op i deres PO-2 krydsfiner biplan. 866. Natbomberregiment fik hurtigt tilnavnet "Kællingeregimentet". Lige indtil de under et togt ramte et tysk brændstofdepot. Pladsen i de åbne fly var

begrænset, hvorfor kvinderne droppede faldskærmen til fordel for en bombe mere. Faren for forfrysninger var da også næsten endnu større end at blive ramt af tyskerne. De små maskiner med åbent cockpit var så manøvreedygtige, at fjenden havde svært ved at få ram på dem og derfor kaldte dem Nattens Hekse. Tilnavnet skyldtes også, at natbomberne slukkede motoren i god tid og derpå svævede lydløst ind over målet. I april 2008 fik en dokumentar om Nattens Hekse premiere. Den svenske instruktør Gunilla Bresky mødte og interviewede otte kvinder i alderen 85 til 90 år. Flere af dem nåede at flyve over 700 togter.

NGUYEN THI UT 1945-1968

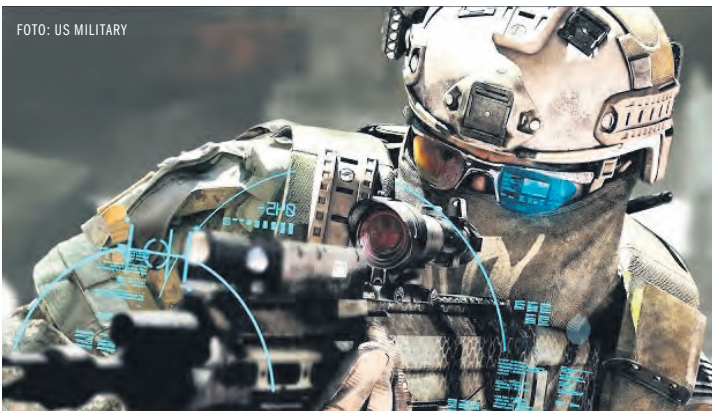
Den nordvietnamesiske hær ARVN havde ikke råd til kønsopdeling. 33-50 procent af ARVN var kvinder, og selv blandt regimentschefer var kønsfordelingen nærmest lige. En af de mest berygtede kvinder var delingsfører for en finskyttedeling. På grund af hendes kreative torturmetoder, der demonstrerede, at også kvinder er i stand til at begå de mest vederstyggelige krigsforbrydelser, blev hun kendt som "Apachekvinden". Hun gjorde så stor skade på de amerikanske US Marines i Da Nang-området i 1966, at en særlig amerikansk finskyttedeling blev tilkaldt alene med det formål at få hende i kikkertsigtet. I de tre måneder, de jagtede hende, gjorde de hende ansvarlig for 12 tilfælde af tortur og drab. Det var blandt

andet gået ud over en civil amerikaner, som vietnameserne mente arbejdede for CIA. Kvinden havde bundet en kurv med rotter fast på hans hoved og ladet dem gøre arbejdet for hende. Det blev hendes sidste udåd, før en amerikansk finskytte fik ram på hende. En anden legendarisk dødbringende kvinde var Nguyen Thi Ut, der formåede både at være spejder og forbindelsesofficer for kommunistpartiet. Hendes speciale var baghold og antallet af først franske og siden amerikanske soldater, der faldt for hendes hånd, voksede støt, og det samme gjorde selvfølgelig hendes mytiske status. Hun blev dræbt ved et bombeangreb i 1968. Den dag i dag bærer en gade i Ho Chi Minh City hendes navn.

IRON MAN KOMMER – MÅSKE

FOTO: US MILITARY

EXO MAN: Hvis de oprindelige ambitioner holder, kan amerikanske soldater allerede næste år iføre sig en heldragt, der er som taget ud af Iron Man. Projektet hedder T.A.L.O.S. (Tactical Assault Light Operator Suit) og blev oprindeligt præsenteret af den daværende chef for Special Operations Command, SOCOM, admiral William McRaven i 2013. Dragten skal være skudsikker, øge soldatens ydeevne betragteligt og i øvrigt veje under 180 kilo. Kort sagt nærmest alt, hvad Marvel-figuren Iron Man kan - bortset fra at flyve. Kritikere peger dog på, at projektet nok først ville kunne lade sig fremstille i 2026. De seneste ti års erfaringer med de såkaldte exoskeletter har da også vist, at det er lettere at dele dragten op i mindre komponenter. Men så bliver resultatet desværre lidt mindre sejt at se på.

SPØRGSMÅL & SVAR

Hvilke personlige egenskaber er blevet styrket hos dig ved at være udsendt?

Jeg har været udsendt i syv år til Grønland. Man tror, at det er et mini-Danmark skubbet op nord på, men det er en helt anden kultur med andre værdier. Jeg har lært, at forståelsen for forskellige kulturer er vigtig. Ellers kommer man nemt til at træde folk over tæerne."

Michael
kommandørkaptajn, chef for Forbindelseselement Færøerne (tiltrådt 16. maj 2017)

Det at kunne være sammen med mange mennesker på et meget lille område i en længere periode. At man lærer at tilpasse sig og favne forskelligheder.

Heino
Operation Ocean Shield samt RECSYR (transport af kemiske våben fra Syrien)

Jeg var enkeltmandsudsendt for FN i Sydsudan i 2013. Det har været en af mine psykisk mest udfordrende udsendelser, fordi jeg var meget isoleret. Men jeg lærte at tilpasse mig. Jeg blev bedre til kommunikation på tværs af kulturelle skel. Jeg lærte fleksibilitet og tålmodighed. Så det er nok især på min evne til at samarbejde, jeg er blevet styrket.

Jesper
kaptajn, Planlægningssektionen, VFK

